
Processos especials

PID_00266489

Josep Gràcia Casamitjana
Ibon Hualde López

Temps mínim de dedicació recomanat: 5 hores

Josep Gràcia Casamitjana

Professor de Dret internacional privat de la Universitat Autònoma de Barcelona i advocat.

Ibon Hualde López

Professor Titular de Dret Processal de la Universitat de Navarra.

L'encàrrec i la creació d'aquest recurs d'aprenentatge UOC han estat coordinats per la professora: Consuelo Ruiz (2019)

Quarta edició: setembre 2019

Autoria: Josep Gràcia Casamitjana, Ibon Hualde López

Llicència CC BY-NC-ND d'aquesta edició, FUOC, 2019

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Realització editorial: FUOC

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció	5
Objectius	6
1. El judici verbal	7
1.1. Al·legacions inicials: la demanda i la contestació a la demanda	7
1.2. La vista del judici verbal	8
1.3. Singularitats dels judicis verbals per raó de la matèria	10
1.4. Judici verbal arrendaticí	12
1.5. L'efecte de cosa jutjada material en les sentències dictades en un judici verbal	13
2. El judici europeu d'escassa quantia	15
3. Els processos no dispositius: capacitat, filiació, matrimoni i menors	18
3.1. Àmbit d'aplicació	18
3.2. Disposicions generals	18
3.3. Processos sobre la capacitat de les persones	23
3.4. Processos sobre filiació, paternitat i maternitat	27
3.5. Processos matrimonials i de menors	30
3.5.1. Competència	30
3.5.2. Mesures provisionals prèvies a la demanda	31
3.5.3. Mesures provisionals derivades de l'admissió de la demanda	32
3.5.4. Mesures definitives	33
3.5.5. Procediment	34
3.6. Oposició a les resolucions administratives en matèria de protecció de menors	37
3.7. Procediment per a determinar la necessitat d'assentiment en l'adopció	38
4. Procés monitori	39
4.1. Naturalesa jurídica	39
4.2. Requisits	40
4.3. Tramitació	41
4.4. Regles especials per al monitori per a reclamar deutes de comunitats de propietaris	45
5. El procés monitori europeu	46

6. Judici canviari	49
6.1. Naturalesa jurídica	49
6.2. Les accions canviàries	49
6.3. Judici canviari: pressupòsits	50
6.4. La demanda	51
6.5. Admissió a tràmit	53
6.6. Posició del demandat. L'oposició canviària	54
6.7. Tramitació de l'oposició. Judici verbal	56
Exercicis d'autoavaluació	59
Solucionari	63

Introducció

La LECiv 2000 va simplificar els tipus de processos declaratius, amb l'establiment d'un procés ordinari i un de simplificat, el verbal, per a determinats tipus d'accions d'escassa complexitat o interès econòmic, o que requerien una tutela judicial ràpida o sumària. A més d'aquests dos tipus, en el llibre IV es regulen els processos especials, en tres grans blocs de matèries: a) estatut personal i família (capacitat, filiació, matrimoni i menors); b) divisió de patrimoni (herències i règims econòmics matrimonials), i c) cobrament de deutes pecuniaris (monitori i canviari).

Exemple

Si es revisa l'article 250.1 LECiv, en què es recullen els tipus de judici que s'hauran de tramitar mitjançant les regles del judici verbal, s'hi troben incorporades les accions conegudes com a *interdictals*, que pretenen, entre d'altres, la tutela sumària de la possessió.

A l'hora de recórrer a l'auxili judicial, també s'ha de tenir en compte l'existència de les normes que, des d'una perspectiva substantiva, regulen certs requisits processals de les accions judicials que s'exerceixen, com: tipus de tutela que es poden sol·licitar, la legitimitat activa i passiva per a exercir l'acció, la prescripció, etc.

Exemple

Els articles 32 a 36 de la Llei 3/91, de 10 de gener, de competència deslleial, o els articles 40 a 45 de la Llei 17/2001, de 7 de desembre, de marques, regulen qüestions com el tipus d'accions judicials, la legitimitat *ad causam* o la prescripció.

A més, la LECiv conté altres regles procedimentals per a resoldre diverses tutel·les judicials, que en essència també es podrien considerar processos especials. Així, per exemple, els articles 34 i 35 regulen els processos abans coneguts com a jures de comptes, per mitjà dels quals els procuradors i advocats poden procedir a reclamar els honoraris de la seva intervenció als mateixos clients; els articles 102 i següents, que regulen els processos per a l'abstenció i recusació de jutges, secretaris i funcionaris judicials, o els articles 595 i 614, en què es regulen les terceries de domini o millor dret.

En l'epígraf següent tractarem les particularitats processals que presenta el judici verbal. Malgrat que és qüestionable la seva ubicació sistemàtica, després del judici verbal tractarem l'anomenat *procés europeu d'escassa quantia*, i en els apartats següents, seguint la sistemàtica de la LECiv, tractarem els processos especials que conté el llibre IV.

Precisió

L'anomenat *procés ordinari* ja va ser tractat, en essència, en els materials *Procés civil I*. Ens remetem igualment als esquemes processals publicats per la UOC, per als esquemes dels diferents tipus de processos civils.

Objectius

Els objectius bàsics que ha d'assolir l'alumnat una vegada completat l'estudi del contingut d'aquest mòdul són:

- 1.** Conèixer els diferents processos especials que existeixen i els motius que els justifiquen.
- 2.** Familiaritzar-se amb les regles que governen el judici verbal i conèixer els supòsits heterogenis que es tramiten sota aquest.
- 3.** Comprendre la naturalesa jurídica, a cavall de la tutela declarativa i executiva, que presenten el procés monitori i el judici canviari.
- 4.** Conèixer les opcions de tutela judicial que aporten el judici europeu d'escassa quantia o el judici monitori europeu.
- 5.** Conèixer les matèries sotmeses a processos especials en matèria d'estatut personal i família, i entendre la intensitat amb què actua el principi inquisitiu en aquests processos.

1. El judici verbal

El procés ordinari, fent honor al seu nom, està pensat com a estructura procedimental bàsica del procés civil, i les normes que específicament el governen també serveixen per interpretar o integrar les llacunes de la resta de tipus processals. Per contra, el procés verbal, que inclús pot arribar a tramitar-se sense cap actuació oral, és una via procedimental simplificada, pensada per a l'exercici de certes accions de caràcter sumari, així com per als plets d'escassa quantia.

La singularitat més important que presenta el procés verbal respecte de l'ordinari és la no existència d'una audiència prèvia. Aquesta circumstància afecta a la tramitació de l'acte del judici, i, si escau, de certes qüestions d'ordre processal que és convenient que es tractin abans del judici. A més, cal tenir present que per raó de la matèria o tipus de tutela judicial que es sol·liciti, el procés verbal també presentarà singularitats processals específiques.

Exemple

Si un tercer pretén incorporar-se al procediment verbal *ex* article 13 LECiv, ho haurà de fer durant la litispèndència del procediment, és a dir, abans de la celebració del judici. El problema és que el dit article indica que aquesta incorporació no suspèn el curs del procediment, i si la sol·licitud es presenta un dia abans de la celebració del judici, no hi haurà temps material perquè el jutge resolgui sobre l'admissió d'aquest tercer en el procediment. Com haurà de resoldre el jutge la sol·licitud d'un tercer d'intervenir en el procediment *ex* article 13 LECiv, si aquesta sol·licitud es presenta un dia abans del judici verbal?

1.1. Al·legacions inicials: la demanda i la contestació a la demanda

L'article 437.1 LECiv indica que la demanda per la qual s'interposa un judici verbal haurà de tenir un contingut i forma equivalents als de la demanda d'un judici ordinari, si no es tracta d'un judici on no s'actui amb advocat o procurador. En aquest segon cas, la demanda podrà ser succinta, és a dir, breu i concisa, i hi caldrà consignar les dades i circumstàncies de l'actor i del demandat i fixar amb claredat i precisió el que es demani.

Admesa a tràmit la demanda, es traslladarà al demandat per tal que comparegui i en procedeixi a la contestació en el termini de deu dies. La contestació també haurà de ser, pel que fa a contingut i a forma, equivalent a la d'un judici ordinari, fora que no sigui preceptiva la intervenció d'advocat i procurador. En aquest cas, en el decret d'admissió a tràmit s'informarà al demandat del caràcter no preceptiu de la intervenció d'advocat i procurador, i podrà contestar la demanda omplint un formulari que es troba en la seu de l'òrgan judicial.

Activitat

El Sr. A interposa demanda contra el Sr. B en reclamació d'un deute d'un import de 1.800 euros. El Sr. A actua representat per procurador i amb assistència lletrada.

- a) Pot l'advocat d'A presentar demanda sucinta *ex art.* 437.2 LECiv?
- b) Pot l'advocat d'A presentar demanda omplint el formulari existent en l'òrgan judicial?
- c) Pot B, personalment, contestar la demanda sucinta d'A amb un escrit equivalent en contingut i forma a la contestació d'un procediment ordinari?

El demandat podrà formular reconvenció o al·legar la compensació de crèdit davant de l'actor, de la mateixa manera que es produeix en un judici ordinari, però sempre que la reconvenció o la compensació al·legades es puguin tramitar dins dels límits econòmics fixats per al judici verbal.

Discussió

En el judici verbal:

- a) Es pot ampliar la demanda?
- b) Com hauria de contestar l'actor la reconvenció presentada pel demandat? Disposen del mateix termini l'actor per a contestar la reconvenció i el demandat per contestar la demanda?
- c) Com hauria el demandat de presentar una declinatòria?
- d) Com hauria el demandat d'al·legar l'existència de litispendència?
- e) Com hauria el demandat d'al·legar la inadequació de procediment per raó de la quantia?
- f) Com es resoluria l'al·legació de litisconsorci passiu necessari?

La regla continguda a l'article 265.1 LECiv s'aplica plenament a les parts d'un procediment verbal. Així doncs, annexats a la demanda o a la contestació s'han de presentar els documents, peritatges, informes i elements de reproducció de paraula, so o imatge de què es vulguin valer l'actor o el demandat com a prova. Ara bé, en l'acte del judici, l'actor podria presentar aquells documents o mitjans de prova relatius al fons de l'assumpte l'interès dels quals s'hagués posat de manifest a conseqüència de les al·legacions formulades pel demandat en la seva contestació a la demanda (art. 265.3 LECiv).

1.2. La vista del judici verbal

La celebració d'una vista en el judici verbal esdevé un tràmit opcional, que dependrà de les manifestacions de les parts i de l'apreciació del l'òrgan judicial. El criteri per a determinar si cal celebrar una vista és si la discussió entre les parts es formula en termes estrictament jurídics. És a dir, si cal la pràctica de prova, més enllà de la que s'infereix dels documents presentats en demanda i contestació. Així, el demandat està obligat a manifestar-se en el seu escrit de contestació a la demanda sobre la pertinència de celebrar una vista on practicar prova. D'aquesta manifestació es donarà trasllat a la part actora per tal que

també es manifesti sobre la necessitat de la vista. Si les parts en conflicte coincideixen en què no és necessària la celebració de la vista, serà l'òrgan judicial el qui, definitivament, resoldrà sobre la pertinença o no de celebrar la vista.

Activitat

a) El Sr. A interposa una demanda de judici verbal contra el Sr. B. En la contestació a la demanda, el Sr. B no es manifesta sobre la pertinença de celebrar vista. Com ha d'actuar l'òrgan judicial?

b) El Sr. A interposa una demanda de judici verbal contra el Sr. B. En la contestació a la demanda, el Sr. B es manifesta a favor de celebrar vista. El Sr. A deixa transcórrer el termini de tres dies *ex* article 438.4 LECiv sense realitzar cap manifestació. Com ha d'actuar l'òrgan judicial?

c) El Sr. A interposa una demanda de judici verbal contra el Sr. B. En la contestació a la demanda, el Sr. B es manifesta a favor que NO es celebri vista. El Sr. A deixa transcórrer el termini de tres dies *ex* article 438.4 LECiv sense realitzar cap manifestació. Com ha d'actuar l'òrgan judicial?

d) El Sr. A interposa una demanda de judici verbal contra el Sr. B. Tant el Sr. A com el Sr. B han manifestat expressament que no consideren necessària la celebració de vista, ja que, a part dels documents que han annexat en llurs escrits, no tenen interès de practicar cap altre tipus de prova. Després de llegir els escrits de demanda i contestació el jutge considera que existeixen fets que es mantenen controvertits malgrat els documents aportats per les parts. Pot l'òrgan judicial resoldre a favor que es celebri la vista tot i saber que cap de les parts hi proposarà prova?

Qui resol sobre les qüestions plantejades: el lletrat de l'Administració de Justícia o el jutge?

La vista s'iniciarà amb un tràmit de reflexió sobre la possibilitat d'arribar a un acord entre les parts. Si aquest acord no és possible, es revisaran, si es plantegen, aquelles qüestions d'ordre processal que puguin impedir la normal continuació del procediment per a dictar una resolució sobre el fons del litigi, *ex* articles 416 i següents LECiv. Si no es plantegen o la resolució de les qüestions processals no impedeix la continuació del procediment, el jutge ordenarà la continuació de la vista i atorgarà la paraula a les parts per tal que formulin al·legacions i fixin els fets controvertits. Cal entendre que les al·legacions de les parts en aquesta fase, en interpretació sistemàtica amb l'article 426 LECiv, s'han de circumscriure a al·legacions complementàries o aclariments respecte a les al·legacions ja formulades als escrits de demanda i contestació.

Fixats els fets controvertits, les parts proposaran oralment la prova i es practicarà a continuació la prova que hagi estat declarada pertinent.

Discussió

És d'aplicació l'article 427 LECiv en la vista d'un judici verbal? Com es recorre la inadmissió d'un mitjà de prova en l'acte del judici del procediment verbal? És obligat presentar una *instructa* en l'acte del judici verbal on s'hi reculli de forma escrita la proposta de la prova de les parts?

En el judici d'un procediment verbal i en proposar les proves, el jutge, *ex* article 429.1 LECiv, adverteix a una de les parts la insuficiència de les proves que proposa i apunta la conveniència de la pràctica d'altres proves (una testifical, per exemple). La part afectada atén la manifestació del jutge i amplia la seva sol·licitud de prova. El problema es planteja quan les noves proves no es poden practicar en el mateix acte (el nou testimoni a interrogar no ha estat citat, per exemple).

Vegeu també

Apartat 4 d'aquest mòdul, dedicat al judici monitori, per als casos en què el judici verbal deriva d'una petició inicial de monitori en la qual hi ha hagut oposició.

Es pot acordar la pràctica de la referida prova en una vista posterior, com a diligència final?

Activitat

En judici verbal, el Sr. A ha reclamat el pagament de 3.000 euros al Sr. B per la venda d'unes mercaderies. En l'acte del judici, el Sr. B té la intenció de proposar com a proves: a) que es requereixi al Sr. B que presenti els documents (albarà i factura) que acrediten que va vendre les mercaderies al Sr. C, que no és part en el judici; b) que es requereixi al Sr. C que igualment exhibeixi còpia dels referits documents; c) la testifical del Sr. C amb citació judicial; d) un informe pericial sobre l'estat de les mercaderies.

Analitzeu les anteriors proves i indiqueu com es tramitarà la proposició del Sr. B i la seva pràctica.

Practicades les proves, el jutge podrà concedir un torn de paraula a les parts per tal que formulin conclusions. Cal entendre novament que en formular conclusions les parts s'han d'ajustar al que preveu l'article 433 LECiv que regula el tràmit de conclusions en el judici ordinari.

1.3. Singularitats dels judicis verbals per raó de la matèria

L'article 250.1 LECiv preveu tot un conjunt heterogeni de supòsits que, per raó de la matèria o tutela judicial que es pretén, s'han de tramitar d'acord amb les regles del judici verbal amb independència de la quantia de l'afer. La determinació del tipus de procediment no per la quantia i sí per la matèria té transcendència en diversos aspectes processals, com ara la postulació (art. 23 i 31 LECiv) o l'accés al sistema de recursos (art. 455.1 i 477.2.3 LECiv). Així mateix el fet que el tipus de procediment es decideix per raó de matèria i no de quantia no significa que al litigi no se li hagi de determinar una quantia que, per exemple, tindrà efectes en matèria de costes.

Activitat

Cal la intervenció d'un advocat i un procurador en un procediment verbal de reclamació d'aliments (*ex art. 250.1.8è. LECiv*) la quantia del qual sigui inferior a 2.000 euros? És susceptible de recurs d'apel·lació una resolució judicial dictada en un procediment verbal que resol sumàriament la demolició d'una obra amb una quantia de l'afer de 2.999 euros? És susceptible de recurs de cassació una sentència de l'Audiència Provincial que resol un interdicte d'obra nova amb una quantia de l'afer de 30.000 euros?

La dicotomia entre matèria i quantia també afecta les normes relatives a l'acumulació d'accions. Així, de la lectura de l'article 73.2 LECiv, se'n poden extreure algunes conclusions: a) les accions que totes, per raó de la matèria, s'han de tramitar per via del judici verbal, són potencialment acumulables entre si; b) les accions que, per raó de la matèria, correspon tramitar per la via del judici verbal sempre es tramitaran per aquest tipus de procediment, i això impossibilitarà que pel mecanisme de l'acumulació aquestes tuteles judicials es puguin tramitar en un procés ordinari; c) si el tipus de procediment que governen les accions a acumular es decideix només sobre la base de la quantia, l'acumulació sempre és possible.

Activitat

En el terme d'una finca, el Sr. A ha construït un mur i una teulada per a ubicar-hi vehicles. El propietari de la finca adjacent, el Sr. B, considera que la construcció no respecta les normes civils de relacions de veïnatge; però, a més, la construcció li ha provocat danys

en el jardí i l'hort. Per aquestes raons el Sr. B decideix interposar una demanda contra el Sr. A, per la qual no solament s'obligui el Sr. A a l'enderrocament de l'obra, sinó que se'l rescabali amb els danys i perjudicis. Pot el Sr. B acumular les dues peticions en un procediment verbal?

Activitat

Activitat

Analitzeu i trebal·leu la taula següent, i consulteu altres normes que considereu pertinents per a contestar les preguntes que es formulen a continuació:

Judici verbal per raó de la matèria

Apartats article 250.1 LECiv	Articles LECiv relacionats
1r	22.4, 33.3, 155.3, 161.3, 437.3, 437.4.3, 439.3, 440.3, 440.4, 444.1, 447.1, 447.2
2n	
3r	266, 441.1
4t	437.3.bis, 447.2, 441.1.bis, 444.1.bis
5è	441.2, 447.2
6è	447.2
7è	439.2, 440.2, 441.3, 444.2, 447.3
8è	266
9è	
10è	439.4, 441.4, 444.3, 447.2
11è	439.4, 441.4, 444.3, 447.2
12è	
13è	

a) Quins documents específics s'han d'aportar en les accions de retracte?

b) Quines mencions especials s'han d'incorporar a les demandes en què se sol·liciti l'efectivitat d'un dret real inscrit?

c) En el supòsit que s'exerceixi un interdicte possessori superat l'any des que l'actor va ser pertorbat o privat de la possessió, pot el jutge d'ofici inadmetre la demanda?

d) Quins són els jutjats que tenen competència territorial per a resoldre, amb caràcter sumari, sobre la suspensió d'una obra nova?

e) Qui té la legitimació activa en les interdictes d'obres ruïnoses?

f) Qui ha de prestar caució i com se'n determina l'import, en les accions davant de la pertorbació sense títol de drets reals inscrits?

g) Quins documents específics s'han d'annexar a les demandes de reclamació d'aliments?

h) Quina actuació prèvia s'ha d'haver acreditat a l'hora de presentar una demanda per incompliment per part del comprador d'un contracte de venda a terminis de béns mobles degudament registrat?

i) En una acció de suspensió d'obra nova, què pot fer el promotor per a evitar la suspensió immediata?

j) Quin òrgan té competència territorial per a tramitar un procediment verbal dels que conté l'article 250.1.13è. LECiv?

k) En quins supòsits de l'article 250 LEC l'acció porta aparellat l'alçament?

l) Qui ostenta la legitimació activa per recuperar la immediata possessió en els casos d'ocupació il·legal d'habitatges?

1.4. Judici verbal arrendaticí

Per la seva rellevància pràctica i pel fet que presenta moltes especificitats, considerem oportú dedicar un apartat exprés als judicis verbals arrendaticis.

No tots els judicis que tinguin per objecte un contracte d'arrendament d'immoble es resolen per les regles del judici verbal. En la interpretació conjunta dels articles 249 i 250 LECiv es dedueix que el verbal es reserva per a les reclamacions de quantitat de lloguers o quantitat assimilades i pels desnonaments que tinguin causa en la manca de pagament o expiració del termini contractual, i es permet expressament que l'acció de reclamació de rendes impagades, sigui quina sigui la quantia, s'exerceixi juntament amb l'acció de desnonament.

Precisió

L'article 437.4.3 LECiv preveu expressament la possibilitat d'acumular l'acció de desnonament amb la de la reclamació de les rendes impagades. Una interpretació sistemàtica de l'article 73.1.2 i 250.1.1 LECiv ja permetia arribar a la mateixa conclusió.

Jurisprudència

"[...] la veritat és que l'acumulació d'accions només s'autoritza quan es pretén exercir juntament amb l'acció de desnonament la de reclamació de les rendes o quantitats anàlogues a aquesta que l'arrendatari degui pel fet de ser quantitats ja vençudes i no pagades, sense que es pugui assimilar conceptualment a aquestes la indemnització pactada, astrictió o pena convencional que es pacti en el contracte d'arrendament per al cas d'incompliment de qualsevol de les obligacions concretes en aquest, ja que aquesta última qüestió s'inclou entre les que, a tenor del número 6è. de l'article 249 de la Llei d'enjudiciament civil, s'han de decidir en l'àmbit del judici ordinari, sigui quina sigui la seva quantia, ja que en realitat es tracta, tant si es vol com si no, de la reclamació d'una indemnització per incompliment del contracte d'arrendament, o el que és el mateix, parafraçant el text legal, una qüestió que versa sobre qualsevol assumpte relatiu a un arrendament urbà, i que no constitueix pròpiament ni una quantitat corresponent a renda o quantitat assimilada a aquesta, ni una quantitat ja reportada i vençuda." (Audiència Provincial de Valladolid de 8 de juny de 2007).

Precisió

Malgrat que la quantia de les rendes reclamades no marca el tipus de procediment que s'ha de seguir, és necessari que al procediment verbal se li atorgui una quantia als efectes de costes, que, d'acord amb la regla de l'article 251.1 LECiv, es correspon amb la de la quantitat que es reclama, si l'acció és la reclamació de les rendes impagades, o segons l'article 251.9 LECiv, la d'una anualitat de la renda, en el cas de qualsevol altra acció (llegiu desnonament) derivada del contracte d'arrendament d'immobles. Si s'exerceix de manera acumulada la reclamació dels lloguers més el desnonament, la quantia vindrà determinada per l'acció de més valor (art. 252.2 LECiv).

Registre de sentències d'impagament de rendes de lloguer

La Llei 4/2013, de 4 de juny, de mesures de flexibilització i foment del mercat del lloguer d'habitatges no solament ha comportat una modificació de certs articles de la LAU i la LEC, sinó també l'establiment d'un registre de sentències fermes d'impagament de rendes de lloguer amb la finalitat d'oferir informació sobre el risc que implica arrendar habitatges a persones amb antecedents d'incompliment en el pagament de lloguers.

Precisió

La Llei 5/2018, d'11 de juny, ha introduït l'article 150.4 LEC pel qual tota notificació de resolució que contingui fixació de data per al llançament dels qui ocupen un habitatge, també ha de ser notificada als serveis públics competents en matèria de política social, sempre que s'hagués atorgat el consentiment pels interessats.

Precisió

En certs desnonaments que s'insten a Catalunya, tingueu presents els requisits per a l'exercici de l'acció previstos en l'article 5.2 de la Llei del Parlament de Catalunya 24/2015, de 29 de juliol, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la probresa energètica.

La **competència territorial** d'aquest tipus d'accions recau, de manera inderogable, en els jutjats del partit judicial on es trobi ubicat l'immoble (art. 52.1.7è. LECiv).

A l'hora de redactar una **demanda** de desnonament arrendaticí, s'haurà de tenir en compte algunes qüestions específiques d'aquest tipus d'accions, com ara:

- La possibilitat de manifestar que es condonen, totalment o parcialment, les rendes i les costes amb el compromís de desallotjament de la finca en un termini no inferior a 15 dies.
- La possibilitat d'instar una sol·licitud d'execució del llançament en el dia i l'hora que hagi fixat el jutjat.
- La possibilitat de reclamar les rendes que es meritin entre que es dicta sentència i es produeix el llançament de la finca. Aquesta opció preclou si no es fa en la demanda.
- L'obligació de manifestar-se sobre l'enervació de l'acció que pugui tenir el demandat.

Trasllat de la demanda i citació per a la vista. En la resolució d'admissió a tràmit, trasllat de la demanda i citació a la vista, l'òrgan judicial requerirà al demandat, prèviament a la celebració de la vista i en el termini de 10 dies, que: a) desallotgi l'habitatge, pagui a l'actor o enervi l'acció; o b) comparegui i formuli oposició, al·legant sucintament les raons de la mateixa (inclús, si procedeix, les raons de l'enervació). La manca d'oposició suposarà la no celebració de la vista i comportarà que el lletrat de l'Administració de justícia dicti un decret donant per acabat el judici. Aquest requeriment inclourà la data prevista per a la celebració de la vista i la data prevista pel llançament, pel supòsit de manca d'oposició. Les notificacions i citacions al demandat es practicaran en l'immoble objecte del procediment a no ser que en el contracte s'hagi consignat un altre domicili a efectes de notificacions i, en el supòsit que el demandat no hagi pogut ser notificat en un dels llocs establerts a l'article 155.3.2 LEC, es procedirà a la seva citació per cèdula en el taulell d'anuncis de l'Oficina judicial (art. 164 *fine* LEC).

Enervació de l'acció

El demandat té la possibilitat d'enervar l'acció de desnonament amb el pagament de les rendes reclamades (art. 22 LECiv). Fins i tot són possibles ulteriors enervacions en cas que el demandat acrediti que l'impagament no li és imputable.

1.5. L'efecte de cosa jutjada material en les sentències dictades en un judici verbal

Els apartats 2, 3 i 4 de l'article 447 LECiv indiquen que determinades sentències que es dictin per a posar fi en la instància d'un procediment verbal no tindran efectes de cosa jutjada (material). Aquesta circumstància afecta els procediments seguits d'acord amb els apartats 1r., 4t., 5è., 6è., 7è., 10è. i 11è. de l'article 250.1 LECiv.

Activitat

En relació amb els supòsits de fet que es descriuen a continuació i tenint en compte els efectes que tenen les sentències dictades en els judicis verbals, contesteu les preguntes que es formulen:

a) El judici verbal entre el Sr. A, propietari arrendador, i el sr. B, llogater, finalitza amb una sentència que esdevé ferma, que estima el desnonament del local de negoci per manca de pagament del llogater. Amb posterioritat, el Sr. B interposa una demanda de judici ordinari contra A pels danys i perjudicis que li ha ocasionat el desnonament i el fet d'haver de continuar el negoci en un altre local.

- Quins efectes/valor tindrà la sentència del judici verbal en el judici ordinari posterior?
- En relació amb les rendes impagades del contracte de lloguer, el Sr. B podrà al·legar la mora del creditor en el procediment ordinari?

b) El judici verbal entre el Sr. A, propietari del predi A1, i el Sr. B, propietari del predi adjacent B1, finalitza amb una sentència per la qual s'ordena la paralització de les obres que s'estan duent en el predi B1 sobre la base de l'afectació a una servitud de pas que té al seu favor el predi A1.

- El Sr. A, pot interposar a continuació una acció declarativa de servitud de pas entre els dos predis?
- El Sr. B, pot interposar a continuació una acció negatòria de servitud de pas entre els dos predis?
- El Sr. A, pot interposar una acció de judici verbal sobre la base de la defensa del dret de servitud de pas que, en aquest cas, consta inscrit en el registre de la propietat en el full registral de la finca B1 com a predi servent?
- El Sr. B, pot interposar una acció declarativa de domini en relació amb la franja per on transcorre el suposat dret de pas?

c) El judici verbal instat pel Sr. A, comprador, contra el Sr. B, venedor, finalitza amb una sentència en què es desestima la petició de resolució del contracte de compravenda per un defecte de qualitat en les mercaderies, que és el que havia al·legat el Sr. A.

- El Sr. A, pot interposar una nova demanda de judici verbal per a resoldre el contracte de mercaderies sobre la base de la mora del Sr. B en el lliurament de les mercaderies?

2. El judici europeu d'escassa quantia

Les situacions litigioses de tràfic jurídic extern de quantia reduïda no accedien als tribunals de justícia per les dificultats jurídiques i processals que es podien presentar i les inseguretats i recances que el seu exercici podia presentar en el que és susceptible de ser jutjat. Aquesta realitat representava una distorsió del mercat interior. Amb la finalitat de reduir costos i simplificar els tràmits processals, en definitiva per facilitar l'accés a la tutela judicial d'aquests litigis transfronterers d'escassa quantia (inferior a 5.000 euros), es va aprovar el Reglament CE núm. 861/2007, d'11 de juliol de 2007, pel qual s'estableix un procés europeu d'escassa quantia.

Nota

Reglament CE núm. 861/2007, d'11 de juliol de 2007, pel qual s'estableix un procés europeu d'escassa quantia.

Exemple

El Sr. A, resident a Barcelona, compra a una empresa establerta a Itàlia un conjunt de productes per al consum propi per un preu global de 457 euros. Els productes que li són lliurats no són de la qualitat esperada. Malgrat que el Sr. A, com a consumidor, podria presentar una demanda de judici verbal davant els tribunals de Barcelona, la incertesa de recobrar les costes i les dificultats que pot presentar l'execució d'una resolució judicial espanyola a Itàlia el fan desistir de fer-ho.

Precisió

En assumptes transfronterers, aquest procediment es configura com una alternativa processal més; és a dir, es pot interposar una demanda en què se sol·liciti que es tramiti d'acord amb les regles del judici verbal de la LECiv, o d'acord amb les regles del procés europeu d'escassa quantia (vegeu la Disposició final 24a de la LECiv).

Els assumptes als quals es pot accedir per aquesta via han de ser de naturalesa civil o mercantil, i de caràcter transfronterer, és a dir, en els quals alguna de les parts es trobi domiciliada en un estat membre diferent del de l'òrgan judicial que coneixerà de l'assumpte, o hi tingui la residència habitual. Per a la interpretació de si és un assumpte de naturalesa civil o mercantil, recorrerem als articles 1 i 2 del Reglament UE núm. 1215/12 i a la jurisprudència del TJUE que els interpreta. Així mateix, cal recordar que la competència judicial internacional està determinada igualment pels criteris previstos en el Reglament 1215/12 esmentat.

Exemple

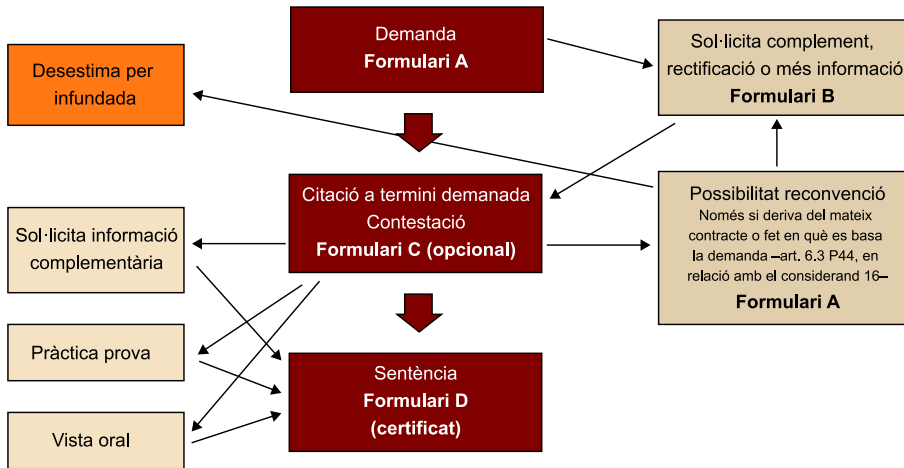
Si s'exerceix una acció de rescabament de danys extracontractuals inferiors a 5.000 euros, l'actor pot triar entre presentar la demanda davant els tribunals de l'estat on es trobi el domicili del demandat (art. 4 R 1215/12) o els tribunals de l'estat on s'hagi produït el fet danyós (art. 7.3 R 1215/12).

L'avantatge més important que presenta el procediment europeu d'escassa quantia és que la sentència que es dicti es pot executar en qualsevol país UE (excepte Dinamarca), sense necessitat d'instar un procés previ de declaració d'executivitat –exequàtur– i amb uns limitadíssims motius d'oposició que, en la praxi, equiparen la seva execució a les sentències internes (art. 1 i 20 i seg. del Reglament CE 861/2007).

Les característiques essencials d'aquest procediment són:

- **Amplitud de la regulació.** Més que la regulació completa i aïllada d'un tipus de procediment, el que s'estableix és un marc procedimental que necessàriament s'haurà d'integrar, interpretar i coordinar amb els sistemes processals civils de cada estat.
- **Facultats de l'òrgan judicial.** S'atorguen àmplies facultats als òrgans judicials que superen el concepte intern del principi dispositiu que regeix per als procediments civils, amb l'objectiu d'auxiliar el que és susceptible de ser jutjat. Així, en l'article 4.4 es preveu que d'ofici l'òrgan judicial introdueixi esmenes a la demanda, o sol·liciti que efectuïn al·legacions complementàries o aportin documents. Igualment, l'article 14 preveu la pròrroga de terminis processals per circumstàncies excepcionals.
- **Principi d'escriptura.** És un procediment que es tramita bàsicament per escrit i mitjançant formularis (podeu visitar la pàgina web del Portal Europeu d'e-Justícia [<https://e-justice.europa.eu>]). Malgrat que es preveu la possibilitat de celebració de vistes, s'és plenament conscient de les dificultats i els costos que pot tenir per a les parts desplaçar-se físicament a la seu de l'òrgan judicial per a la celebració de vistes públiques. Per aquesta raó, les al·legacions de les parts es realitzen per escrit; es dona un paper destacat a les proves documentals, i es preveu, per exemple, que els testimonis i perits puguin declarar per escrit (art. 9.1).
- **Postulació processal.** Per a aquest tipus procés no és obligatòria ni l'assistència lletrada ni la representació per mitjà d'un procurador. Com s'ha vist, per a facilitar l'accés directe del que és susceptible de ser jutjat a aquest procés, s'atorga un paper proactiu als òrgans judicials i s'estableixen formularis per a realitzar la fase d'al·legacions. Així mateix, i sense concretar el mecanisme, l'article 11 preveu l'obligació dels estats d'assistir les parts en omplir els formularis. Tot això provoca un desajust respecte a la postulació requerida a la LEC (a partir de 2.000 €) que pot incidir en la via processal (verbal vs. europeu d'escassa quantia) que s'ha d'escollir.
- **Costes.** S'estableix el principi de venciment objectiu en matèria de costes (art. 16). Hi ha el consens que el principi de venciment objectiu en matèria de costes en procediments de reduïda quantia facilita l'accés als tribunals de justícia. El problema és que la manca d'obligatorietat d'assistència lletrada i intervenció de procurador treu transcendència a aquest tema.

Esquema del judici europeu d'escassa quantia

Jurisprudència

"...no hi ha dubte que el seu fonament va ser establir un procediment ràpid, eminentment escrit, en el que el Jutge pot denegar la celebració de la vista quan estimi que la mateixa és sens dubte innecessària, i això és el que va succeir, ja que l'apel·lant no pot argumentar la seva necessitat per reunir proves, quan el propi Jutge, segons l'establert en els articles precedents, al ser un fet que no s'esmenta en el recurs, mitjançant providència de 29 de Novembre de 2010, precisament, va requerir a la recurrent per determinar la necessitat o no de la celebració de la vista, que manifestés els mitjans de prova que considerava de "interès", consignant a més que si només era documental, es revelaria com a innecessària la vista una vegada transcorregut el termini donat, sense que fes cap mena de manifestació dels mitjans que intentava valer-se, per la qual cosa si va deixar passar aquesta oportunitat, no pot pretendre que se li torni a concedir en una hipotètica a la vista, allargant el procés i anant contra l'esperit del mateix i, si es veu indefens, és degut, només, a la seva pròpia conducta ja que ni tan sols ara indica quines serien les seves proves, ni dóna arguments contra la fonamentació de la sentència, referida al fons de la qüestió controvertida, la qual ha de ser confirmada amb rebuig del recurs."

Sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona de 26 de setembre de 2012. (La Ley 256467/2012).

Nota

Un repàs a l'ús d'aquest tipus processal, per mitjà de la cerca en bases de dades jurisprudencials al desembre de 2018, llança la curiosa dada que la majoria dels resultats obtinguts (20 de 35) es corresponen a resolucions de jutjats del mercantil de Palma de Mallorca, en relació amb reclamacions de particulars –turistes europeus?– contra companyies aèries.

3. Els processos no dispositius: capacitat, filiació, matrimoni i menors

3.1. Àmbit d'aplicació

La Llei d'enjudiciament civil dedica un títol complet a la regulació dels denominats *processos relatius a l'estat civil i condició de les persones*. En concret, el títol I del llibre IV (art. 748 a 781 LECiv), que té per objecte la regulació dels processos següents: els que versin sobre la capacitat de les persones i els de declaració de prodigalitat; els de filiació, paternitat i maternitat; els de nul·litat del matrimoni, separació i divorci, i els de modificació de mesures adoptades en aquests; els que versin exclusivament sobre guarda i custòdia de fills menors o sobre aliments reclamats per un progenitor contra l'altre en nom dels fills menors; els de reconeixement d'eficàcia civil de resolucions o decisions eclesiàstiques en matèria matrimonial; els que tinguin per objecte l'oposició a les resolucions administratives en matèria de protecció de menors; els que versin sobre les mesures relatives a la restitució de menors en els supòsits de sostracció internacional, i els que versin sobre la necessitat d'assentiment en l'adopció (art. 748 LECiv).

Precisió

Partint de l'experiència acumulada fins a la promulgació de la vigent llei processal, el legislador hi va recollir un conjunt de processos regulats per una sèrie de disposicions que tenen en consideració els especials interessos que hi ha ara per ara. Abans d'aquella, aquestes disposicions es trobaven disperses en diferents lleis substantives.

3.2. Disposicions generals

Sota tots els processos als quals s'acaba de fer referència subjeu, en major o menor mesura, un interès públic, la qual cosa justifica que en el seu disseny es parteixi d'uns principis diferents dels que, amb caràcter general, regeixen el nostre sistema processal civil. Això es posa de manifest en la previsió d'una sèrie de disposicions generals, contingudes en el primer capítol de l'esmentat títol i d'aplicació a tots aquests processos, mitjançant les quals es tracta d'atendre les peculiaritats existents en aquests.

Precisió

En l'àmbit civil, el procés de declaració ordinari té com a característica que les parts tenen la titularitat dels drets subjectius en conflicte i, en conseqüència, en poden disposar. En altres paraules, aquest procés es dirigeix a la tutela de relacions jurídiques sobre les quals els seus titulars gaudeixen d'un poder de disposició. Els principis en els quals es fonamenta són el dispositiu i el d'aportació de part.

Doncs bé, d'una banda, en els processos sobre capacitat, filiació, matrimoni i menors no regeix el principi dispositiu, la qual cosa es reflecteix en certs preceptes situats en les disposicions generals esmentades. Així, s'hi preveu la intervenció del Ministeri Fiscal.

Precisió

En uns casos, el Ministeri Fiscal intervé exercint l'acció en el procés o, sense haver-lo promogut, és part en aquest amb caràcter preceptiu. Això passa en els processos sobre incapacitació, nul·litat matrimonial, en els de sostracció internacional de menors, i de determinació i impugnació de la filiació (art. 749.1 LECiv). En els altres, no obstant això, només actua quan algun dels interessats sigui menor, incapacitat o estigui en situació d'absència legal (art. 749.2 LECiv).

Jurisprudència

"A diferència del Tribunal Suprem, que ha considerat que la intervenció del Ministeri Fiscal en els processos civils era la d'un simple informant, dictaminador i garant de l'interès públic, però no la d'una veritable part processal amb els seus corresponents drets, deures i càrregues, i que en el supòsit que se n'hagi omès l'audiència, la seva falta era esmenable mitjançant el trasllat de les actuacions, a fi que pogués al·legar el que convingués al seu dret (vegeu STS de 3-3-88 i 21-12-89), el Tribunal Constitucional no solament reconeix –com ja van fer les STC 148/1994, de 12 de maig, i 256/1994, de 26 de setembre– el caràcter de part processal al Ministeri Fiscal en aquest tipus de processos, sinó que a més entén que és insuficient que l'òrgan judicial en cas d'absència d'aquest en un procés que afecta l'esfera personal i familiar d'un menor, i, per tant, en què la seva intervenció és preceptiva com a defensor dels drets del menor afectat, es limiti a posar-li de manifest l'acta aixecada com a conseqüència de les diligències o actuacions practicades, ja que considera que el Ministeri Fiscal hi ha de ser personalment i així poder intervenir activament i directament, atès que es tracta d'una intervenció en garantia dels drets del menor, que es converteix en una exigència del procés degut, tendent a assegurar-ne el desenvolupament correcte." (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Tarragona de 7 de març de 2007).

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

a) En el cas de processos no dispositius, el Ministeri Fiscal ha d'assistir necessàriament a l'acte de la vista?; és necessària la seva participació en totes les actuacions processals? Consulteu, entre altres resolucions, la Sentència del Tribunal Superior de Justícia d'Aragó de 25 de maig de 2011 i la Sentència de l'Audiència Provincial de Santa Cruz de Tenerife de 30 de juny de 2008.

b) Quina validesa tenen les actuacions desenvolupades en un procés de determinació de la filiació sense la intervenció del Ministeri Fiscal? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de la Corunya de 15 d'abril de 2009.

c) És necessària la intervenció del Ministeri Fiscal en l'àmbit de la liquidació de la societat de guanys? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Jaén de 8 de maig de 2007.

d) La falta de recurs per part del Ministeri Fiscal contra la Sentència que posa fi a un procés no dispositiu sense la seva intervenció convalida les actuacions? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Múrcia de 9 de maig de 2006.

Precisió

La intervenció de l'advocat i procurador és preceptiva en els processos no dispositius, si bé en els de separació o divorci sol·licitat de comú acord és possible valer-se d'una única representació i defensa. Per tant, la regla general és que les parts estiguin representades pel procurador i defensades per l'advocat.

Exemple

El Ministeri Fiscal és defensor del presumpte incapaç o de la persona la declaració de prodigalitat de la qual es demani, tret que aquell hagi promogut el procés o aquests compareguin amb la seva pròpia defensa i representació (art. 758 LECiv). Així mateix, el Ministeri Fiscal pot exercir les accions de determinació o impugnació de la filiació que corresponguin al fill menor d'edat o incapacitat (art. 765.1 LECiv).

Jurisprudència

“Les característiques inherents als processos sobre incapacitació de les persones i l'exigència legal que les parts que hagin de comparèixer en aquests processos ho facin assistides de l'advocat i representades pel procurador imposen la necessitat que els òrgans judicials, per tal de fer efectiu el dret a l'assistència lletrada del presumpte incapaç, adoptin les mesures necessàries per a remoure els obstacles que impedeixin a l'interessat poder fer efectiva la seva voluntat de comparèixer en el procediment en defensa dels seus interessos legítims, extremant per a això totes les cauteles.” (Sentència del Tribunal Constitucional de 14 de febrer de 2011).

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

- a) En un procés de reclamació d'aliments per part d'un progenitor davant de l'altre en nom dels fills menors, quines conseqüències es deriven de la pràctica de l'interrogatori del demandat sense l'assistència del lletrat? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial d'Alacant de 28 de setembre de 2009.
- b) L'article 750 de la Llei d'enjudiciament civil estableix una obligació de compareixença de les parts? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Terol de 25 d'octubre de 2006.

En els processos sobre capacitat, filiació, matrimoni i menors l'objecte és indisponible; indisponibilitat que també afecta el procés mateix. Així, no faran efecte la renúncia, l'assentiment ni la transacció (art. 751.1 LECiv), i per a desistir del procés és necessària, com a regla general, la conformitat del Ministeri Fiscal.

Precisió

La impossibilitat de desistiment té algunes excepcions legals, en concret: en els processos de declaració de prodigalitat i en els que es refereixen a filiació, paternitat i maternitat, sempre que no hi hagi menors, incapacitats o absents interessats en el procediment; en els de nul·litat matrimonial per minoria d'edat, quan el cònjuge que va contreure matrimoni essent menor exerceixi, després d'arribar a la majoria d'edat, l'acció de nul·litat; en els de nul·litat matrimonial per error, coacció o por greu, i en els processos de separació i divorci (art. 751.2 LECiv).

Activitat

Contesteu les preguntes següents:

- a) La sentència que resol una reclamació de paternitat, pot basar el seu pronunciament estimatori de la demanda en l'assentiment del demandat? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de les Illes Balears de 25 de novembre de 2009.
- b) Partint del fet que en els processos sobre capacitat, filiació, matrimoni i menors l'objecte és indisponible, hi haurà condemna en costes si el demandat pretén assentir a la demanda? Consulteu, entre altres resolucions, la Sentència de l'Audiència Provincial de les Illes Balears de 21 de maig de 2009 i la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona de 26 d'octubre de 2006.

D'altra banda, tampoc no regeix en els processos sobre capacitat, filiació, matrimoni i menors el principi d'aportació de part, que és substituït pel principi de recerca d'ofici. Així, s'han de tenir en compte tant els fets introduïts per les parts com pel mateix tribunal, amb independència del moment processal en què aquesta introducció es verifiqui (art. 752.1.I LECiv).

La conformitat de les parts sobre els fets no és vinculant per al tribunal, que no pot resoldre el litigi amb base, exclusivament, en aquella o en el silenci o les respostes evasives sobre els fets invocats de contrari (art. 752.2 LECiv).

En relació amb les proves, sens perjudici de les que es puguin practicar a instàncies del Ministeri Fiscal o les altres parts, el tribunal té la facultat d'acordar d'ofici les que consideri convenients (art. 752.1.II LECiv), i no regeixen les normes legals sobre la valoració de la prova. Així, se n'exclou expressament la vinculació del tribunal a les que regulen la força probatòria de l'interrogatori de les parts, documents públics i documents privats reconeguts (art. 752.2 LECiv).

Precisió

Encara que la introducció dels fets s'hagi produït després de la fase d'al·legacions, és necessari que les parts tinguin l'oportunitat de formular al·legacions i proposar prova sobre aquests.

Jurisprudència

"S'ha de tenir en compte que, atesa la presència en aquest tipus de processos d'un interès públic, el principi dispositiu té una eficàcia restringida [...]. Tampoc no regeix el principi d'aportació de part, sinó de recerca d'ofici de la veritat material [...]. Aquest interès, atès el seu caràcter genèric i difús, s'ha de materialitzar i determinar per mitjà d'una valoració judicial que ha de tenir com a límits: la racionalitat en l'apreciació dels fets i la protecció del benestar del menor; i per això s'atribueix al jutgador àmplies facultats discrecionals per a fixar el règim de comunicació, convivència i visites, i per a resoldre en cada cas i moment concret el més convenient per al menor, sempre de manera eventual i mai definitiva, precisament per a poder modificar la solució acordada segons les circumstàncies canviants, la manera com vagin evolucionant les relacions parentals." (Sentència de l'Audiència Provincial de Múrcia de 17 de març de 2011).

Precisió

El que s'ha apuntat respecte dels fets i la prova també és aplicable a la segona instància (art. 752.3 LECiv).

Jurisprudència

"No és cap obstacle plantejar qüestions noves en la segona instància, ja que l'interès superior de la incapacitat permet variar l'objecte del procediment, sempre que la part contrària hagi pogut al·legar sobre la qüestió i defensar-se." (Sentència de l'Audiència Provincial de Múrcia de 22 de desembre de 2010) Però aquesta flexibilitat, sobre el moment de l'al·legació i introducció en el judici o en l'apel·lació de nous fets entorn de les qüestions discutides en el plet i la consegüent facultat de decidir sobre aquests, no implica la capacitat de formular pretensions que no van ser oportunament deduïdes en el judici i, a més, té una doble limitació: que puguin ser objecte de debat i prova contradictòria entre les parts, i que tinguin per objecte matèries sobre les quals les parts no puguin disposar lliurement segons la legislació civil aplicable (Sentència de l'Audiència Provincial de la Corunya de 8 de juny de 2010).

Activitat

Responen a les preguntes següents:

a) Són susceptibles de recurs en els processos no dispositius les resolucions sobre inadmissió de proves o d'admissió de les obtingudes amb vulneració dels drets fonamentals? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Lleó de 13 d'octubre de 2010.

b) És aplicable l'article 752 en l'àmbit de l'execució forçosa dels pronunciaments sobre mesures? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Las Palmas de 2 de desembre de 2002.

Quant a la substanciació d'aquests processos, tret que expressament es disposi una altra cosa, se segueixen els tràmits del judici verbal, si bé amb la particularitat que la contestació és escrita. Per a l'evacuació d'aquest tràmit es disposa de vint dies, igual que en el judici ordinari (art. 753.1 LECiv).

Activitat

Partint del fet que, quant a la contestació a la demanda, l'article 753 realitza una remissió a l'article 405, la demanda per la qual s'inicia un procés no dispositiu ha de complir els requisits establerts per a la demanda en el judici ordinari (art. 399 LECiv) o en el judici verbal (art. 437 LECiv)? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Santa Cruz de Tenerife de 21 de gener de 2008.

Juntament amb la contestació per escrit, una altra especialitat en la tramitació dels processos no dispositius és que la demanda s'ha de traslladar, a més de la part demandada, al Ministeri Fiscal i als qui hagin de ser part en el procediment, tant si han estat demandats com si no, i, a més, es preveu el tràmit de conclusions orals (art. 753.1 i 2 LECiv).

A causa dels interessos involucrats en aquesta classe de processos, es preveu la possibilitat d'exclusió per part dels tribunals, d'ofici o a instància de part, de la publicitat dels actes i vistes, és a dir, que se celebrin a porta tancada, i que les actuacions siguin reservades (art. 754 LECiv).

Precisió

L'exclusió de la publicitat es pot acordar quan les circumstàncies ho aconsellin i encara que no hi concorri cap dels casos de l'article 138.2: que sigui necessari per a la protecció de l'ordre públic o de la seguretat nacional; que els interessos dels menors o la protecció de la vida privada de les parts i d'altres drets i llibertats ho exigeixin, o que el tribunal ho consideri estrictament necessari.

Finalment, les sentències i altres resolucions dictades en els processos no dispositius s'han de comunicar d'ofici als registres civils per a la pràctica dels assentaments que corresponguin, i, a petició de part, també a qualsevol altre registre públic (art. 755 LECiv).

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

a) En el cas d'un procés sobre aliments reclamats per un progenitor contra l'altre en nom dels fills menors, quina validesa tindrien les actuacions judicials desenvolupades com si es tractés d'un judici verbal d'aliments de l'article 250.1.8è. de la Llei d'enjudiciament civil? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Múrcia de 23 de gener de 2007.

b) Quin és el procediment aplicable quan l'acció exercida és exclusivament la de privació de la pàtria potestat? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Valladolid de 2 de juny de 2005.

c) Si, un cop iniciat un procés pels tràmits del judici ordinari, la part demandada exerceix una acció d'impugnació de la filiació de la demandant en la demanda reconventional, el jutgador, l'ha d'admetre a tràmit i seguir la via processal del judici verbal? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de València de 23 de setembre de 2004.

d) Són aplicables les especialitats pròpies dels processos no dispositius en les situacions d'una relació d'afectivitat anàloga a la matrimonial? Tindria alguna transcendèn-

Igualtat d'armes

La contestació per escrit evita que la part demandant hagi de comparèixer a la vista amb desconeixement de les al·legacions de la part demandada.

cia que hi hagués fills menors? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid de 22 de febrer de 2005 i la Sentència de l'Audiència Provincial de Múrcia de 7 de setembre de 2004.

e) Una modificació d'una guarda de fet s'ha de dur a terme en el mateix expedient en el qual es va acordar o per mitjà dels tràmits de l'article 753? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Zamora de 30 de juliol de 2004.

f) Entraria en l'àmbit dels processos no dispositius una pretensió dirigida a la fixació d'un règim de visites a favor de l'actor en relació amb la seva germana incapaç? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona de 4 de febrer de 2004.

3.3. Processos sobre la capacitat de les persones

Sota aquest epígraf queden englobats els processos següents: en primer lloc, el procés d'incapacitació en sentit estricte, l'objecte del qual és declarar en aquest estat persones que pateixen malalties o deficiències persistents de caràcter físic o psíquic que els impedeixin governar-se per elles mateixes (art. 200 CC).

En segon lloc, el procés per a deixar sense efecte o modificar l'abast de la incapacitat ja establerta, sobre la base de l'esdeveniment de noves circumstàncies, i, finalment, el procés per a la declaració de prodigalitat.

Precisió

De conformitat amb la nostra normativa civil, la constitució en situació d'incapacitat de qualsevol persona necessita una sentència judicial (art. 199 CC).

Jurisprudència

“Pròdiga és la persona que de forma habitual gasta el seu patrimoni, de manera desordenada i irreflexiva, sense que se la pugui considerar incapaç en el sentit de l'article 200 del Codi civil, ja que no pateix deficiències físiques o psíquiques que li impedeixin de governar-se ella mateixa.” (Sentència de l'Audiència Provincial de Castelló d'11 de febrer de 2005).

Quant a la **competència**, el coneixement d'aquests processos s'atribueix al jutge de primera instància del lloc de residència del demandat (art. 756 LECiv).

Precisió

Les parts no poden modificar la competència territorial mitjançant la submissió expressa o tàcita, sinó que aquella queda determinada legalment amb caràcter imperatiu. Per descomptat, hi ha diferents circumstàncies que fan aconsellable aquesta determinació legal. Entre aquestes, l'examen personal necessari del presumpte incapaç que ha de dur a terme el jutge, l'audiència als seus familiars o la preceptiva intervenció del Ministeri Fiscal. Doncs bé, si es tracta d'un fur legal imperatiu, l'òrgan judicial pot controlar i ha de controlar d'ofici la competència territorial (art. 58 LECiv).

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

a) A l'efecte de determinar la competència, es pot tenir en compte com a lloc de residència el centre penitenciari on el presumpte incapaç es troba intern? Consulteu la Interlocutòria del Tribunal Suprem de 14 de setembre de 2010.

b) Una vegada admesa la demanda, poden afectar a la competència les alteracions, objectives o subjectives, que experimenti la qüestió litigiosa? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria del Tribunal Suprem de 12 de maig de 2003 i la Interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana de 9 de setembre de 2008.

Jurisprudència

“No sembla convenient la distinció entre residència i domicili, que permetria, si escau, la inaplicació de les regles de competència dels articles 756 i 411 de la vigent Llei d'enjudiciament civil.” (interlocutòria del Tribunal Suprem de 29 d'octubre de 2003).

En els casos d'incapacitat, la **legitimació activa** correspon al presumpte incapaç, el cònjuge o qui es trobi en una situació de fet assimilable, els descendents, els ascendents o els germans del presumpte incapaç (art. 757.1 LECiv), i al Ministeri Fiscal, sempre que aquestes persones esmentades no existeixin o no ho hagin sol·licitat (art. 757.2 LECiv).

En canvi, en els supòsits de prodigalitat només es reconeix legitimació activa al cònjuge, els descendents o ascendents que percebin aliments del presumpte pròdig o es trobin en situació de reclamar-los-hi i els representants legals de qualsevol d'ells, i el Ministeri Fiscal, si no la demanen els representants dels legitimats legalment (art. 757.2 LECiv).

Precisió

L'existència d'un interès públic subjacent en aquests processos té el reflex en les disposicions legals següents: la facultat de qualsevol persona de denunciar davant el Ministeri Fiscal els fets que puguin ser determinants de la incapacitació; l'obligació d'autoritats i funcionaris públics de posar-los en coneixement del Ministeri Fiscal (art. 757.3 LECiv), i el deure del tribunal d'adoptar les mesures que consideri necessàries, quan tingui notícia d'aquests fets, i de posar-los en coneixement del Ministeri Fiscal (art. 762.1 LECiv).

Activitat

Responen a les preguntes següents:

- a) S'ha d'admetre la petició de successió processal formulada per un nebot de la presumpta incapaç com a hereu universal del germà d'aquesta que, en el seu moment, va promoure el procés? Consulteu la Interlocutòria del Tribunal Suprem de 29 d'abril de 2004.
- b) L'òrgan judicial, pot promoure d'ofici un procés d'incapacitació? Consulteu la Sentència del Tribunal Suprem de 24 de maig de 1991.

La **legitimació passiva** la té el presumpte incapaç, que pot comparèixer en el procés amb la seva pròpia defensa i representació (art. 758.1 LECiv). Si no ho fa, serà defensat pel Ministeri Fiscal, sempre que aquest no hagi incoat el procés, i, si l'ha promogut i el presumpte incapaç no exerceix aquella possibilitat, el lletrat de l'Administració de justícia designarà un defensor judicial (art. 758.2 LECiv).

Per tant, la intervenció del presumpte incapaç en el procés pot tenir lloc de les formes següents: per mitjà de la seva pròpia defensa i representació i, si no, per mitjà del Ministeri Fiscal o, si aquest ha promogut el procés i aquell no ha nomenat un procurador i advocat, mitjançant un defensor judicial.

Precisió

La incapacitació de menors d'edat només la poden promoure els qui n'exerceixin la pàtria potestat o la tutela (art. 757.4 LECiv).

Precisió

La intervenció del Ministeri Fiscal en els processos d'incapacitació té sempre caràcter necessari. Això, amb independència que hagi o no incoat el procés i encara que no hagi de defensar el presumpte incapaç.

Jurisprudència

Respecte al Ministeri Fiscal, el nostre Alt Tribunal ha establert que en aquests casos predomina el seu caràcter de dictaminador o intervinent en el procés i no com a pròpia part, atesa la seva desvinculació amb el dret material i el fet que no l'afecta la relació jurídica privada que es debat en el procés, però sí la legalitat de l'ordenament jurídic (sentències del Tribunal Suprem de 3 de març de 1988 i de 12 de febrer de 2001).

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

- a) El presumpte incapaç, ha de comparèixer en el judici en tot cas amb un advocat i un procurador? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Terol de 25 d'octubre de 2006.
- b) Si el demandat s'ha personat en un procés d'incapacitació amb la seva pròpia representació i defensa, i s'hi ha oposat, és factible que es mantingui l'actuació en el procés del defensor judicial? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Saragossa de 24 de novembre de 2001.
- c) Poden ser demandats en algun cas els parents del presumpte incapaç? Consulteu, entre altres resolucions, la Sentència del Tribunal Suprem de 30 de desembre de 1995.

No és possible declarar la incapacitat d'una persona sense una sentència judicial (art. 199 CC). La via processal legalment prevista per a això (**tramitació**) és el judici verbal, però amb contestació escrita (art. 753 LECiv). Com a especialitats, la Llei d'enjudiciament civil exigeix l'audiència als parents més propers del presumpte incapaç; l'examen d'aquest pel tribunal i els dictàmens pericials necessaris o pertinents en relació amb les pretensions de la demanda i altres mesures previstes en les lleis; dictàmens sense l'emissió dels quals mai no s'ha de decidir sobre la incapacitació (art. 759.1 LECiv). La pràctica d'aquestes proves també s'ha d'ordenar d'ofici en la segona instància, si la sentència recaiguda en la primera és objecte d'apel·lació (art. 759.3 LECiv).

Jurisprudència

"L'article 759.3 de la Llei d'enjudiciament civil ha representant una transcendental modificació respecte del derogat article 208 del Codi civil, ja que imposa, expressament i per a tot cas, la pràctica de les proves a què es contreu l'apartat 1; s'estén així el principi d'immediació, d'especial rellevància en aquests processos, al tribunal d'apel·lació. Sigui quina sigui la crítica que doctrinalment pugui merèixer el precepte, l'obligació que imposa al tribunal d'apel·lació és d'estricta observança perquè constitueix una norma essencial en aquesta classe de processos, l'omissió dels quals constitueix causa de nul·litat d'acord amb l'article 238.3r. de la Llei orgànica del poder judicial." (Sentència del Tribunal de 15 de juliol de 2005).

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

- a) És aplicable l'article 759 en l'àmbit d'un expedient que té per objecte el nomenament d'un curador? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Jaén de 12 d'abril de 2005.
- b) Quina conseqüència tindrà en el procés la falta d'audiència als parents més propers? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Sevilla de 31 de març de 2005.

El procés finalitza mitjançant una sentència. Si és estimatoria, ha de fixar l'extensió i els límits de la incapacitació, i també el règim de tutela i guarda a què hagi de quedar sotmès l'incapacitat, i, si escau, decidir sobre la necessitat d'internament (art. 760.1 LECiv).

Jurisprudència

“Un cop declarada la incapacitat, s’ha de procedir a l’anotació marginal en el Registre Civil de la seva naturalesa i a la inscripció del nomenament d’un tutor en la Secció IV del Registre Civil.” (Sentència de l’Audiència Provincial de Conca de 5 de febrer de 2010).

Precisió

La Llei d’enjudiciament civil regula detalladament la diligència d’internament per trastorn psíquic. Excepte en casos urgents, és necessària una autorització judicial prèvia, que ha de ser ratificada en el termini màxim de 72 hores. L’autorització o ratificació s’acorda amb l’audiència prèvia de l’afectat, el Ministeri Fiscal i les persones que es considerin convenients o siguin sol·licitades per l’afectat. El tribunal l’ha d’examinar personalment, i ha de demanar el dictamen d’un facultatiu. La mesura pot ser revisada en qualsevol moment, i els facultatius que atenguin la persona internada han d’informar el tribunal periòdicament sobre el manteniment de la mesura. El tribunal pot demanar els informes que cregui pertinents (art. 763 LECiv).

Activitat

Responen a les preguntes següents:

- a) Hi ha una diferent atribució de competència judicial per a acordar l’internament i per a ratificar-lo? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria del Tribunal Suprem de 27 de març de 2006.
- b) En els casos en què el subjecte internat en un determinat centre ha estat traslladat o es troba en un establiment situat en un partit judicial diferent d’aquell en què té la seu l’òrgan que va tramitar inicialment el seu internament, quin tribunal té competència per a autoritzar o no la continuació d’aquest internament? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana de 14 de febrer de 2011 i la Interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia d’Andalusia de 2 de juny de 2009.
- c) El tribunal, pot fixar un termini d’hospitalització forçosa? Consulteu, entre altres resolucions, la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Madrid de 13 de novembre de 2001.
- d) Cal aplicar l’internament en els casos de persones grans ingressades en un geriàtric? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l’Audiència Provincial de Jaén de 8 de maig de 2009.

Si es tracta de prodigalitat, la sentència ha de determinar els actes que el pròdig no pot realitzar sense el consentiment de la persona que l’ha d’assistir (art. 760.3 LECiv). Tant en el supòsit d’incapacitació com de prodigalitat s’ha de nomenar la persona o les persones que hagin d’assistir o representar l’incapaç (art. 760.2 LECiv). Això sempre que s’hagi demanat en la demanda, amb l’audiència prèvia dels parents més propers (art. 759.2 LECiv).

Quant a les **mesures cautelars**, l'òrgan judicial ha d'adoptar, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal, totes les mesures que consideri convenients per a protegir l'incapaç o el seu patrimoni. Això des que tingui coneixement de l'existència de la causa d'incapacitació. També es poden adoptar, d'ofici o a instàncies de part, durant el transcurs del procés.

Jurisprudència

“L'STC 66/1984 ja assenyalava que, tot i que l'incident cautelar comporta un judici de cognició limitat en què l'òrgan judicial no s'ha de pronunciar sobre les qüestions que correspon resoldre en el procés principal, sí que ha de verificar la concurrència d'un perill de dany jurídic per al dret la protecció del qual s'impetra derivat de la litispèndia del procés, del retard en l'emissió de la decisió definitiva i de l'aparença que el demandant té el dret invocat amb la consegüent probable o versemblant il·legalitat de l'actuació administrativa.” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Salamanca de 21 de maig de 2007).

Activitat

Com a mesura cautelar, es pot nomenar administradora dels béns del presumpte incaç la part actora? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial d'Àlaba de 3 de desembre de 2001.

Precisió

Un cop recaiguda la sentència declaratòria de la incapacitat, és possible que variïn les circumstàncies que la van motivar, i això pot donar lloc a la revisió del pronunciament (art. 761 LECiv). Òbviament, també pot ser que es declari aquella si, havent estat anteriorment rebutjada, hi concorren nous fets diferents dels valorats en el moment de desestimació de la demanda d'incapacitació.

Jurisprudència

“Si bé l'article 761 de la Llei d'enjudiciament civil permet, o bé reintegrar en la capacitat qui ha estat declarat incaç, o bé moderar la seva incapacitat a les noves circumstàncies sobrevingudes, l'aplicació d'aquest precepte comporta l'acreditació prèvia d'aquestes noves circumstàncies favorables a la reintegració o moderació de la situació d'incapacitat prèviament declarada. Circumstàncies noves que constitueixen el pressupòsit fàctic de la conseqüència prevista en la norma, que n'exigeix l'acreditament per mitjà de la càrrega de la prova que per a les parts deriva del que disposa l'article 217 de la Llei d'enjudiciament civil.” (Sentència de l'Audiència Provincial de València de 16 de juliol de 2009).

3.4. Processos sobre filiació, paternitat i maternitat

La filiació al·ludeix a l'estat civil d'una persona motivada pel fet d'haver nascut en el si d'una família o haver-hi entrat per efecte de l'adopció.

Partint de la legislació civil, que regula els diferents tipus d'accions que es poden exercir en l'àmbit dels processos de filiació, paternitat i maternitat, la Llei d'enjudiciament civil estableix una sèrie de normes que, juntament amb les previstes en les disposicions generals aplicables a tots els processos no dispositius, regulen les particularitats d'aquells processos.

Precisió

Amb l'objectiu d'adaptar aquesta matèria als principis derivats dels articles 14 i 39.2 de la Constitució espanyola, es van realitzar importants reformes mitjançant la Llei 11/1981, de 13 de maig.

Pel que fa a la **legitimació activa**, les accions de determinació o impugnació de la filiació que corresponguin al fill menor d'edat o incapacitat les poden exercir, indistintament, el seu representant legal o el Ministeri Fiscal (art. 765.1 LECiv).

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

a) Té la mare legitimació per a exercir les accions de determinació i impugnació de la filiació del fill menor o incapacitat? Consulteu, entre altres resolucions, la Sentència del Tribunal Suprem de 22 de març de 1999 i la Sentència de l'Audiència Provincial de les Illes Balears de 7 de novembre de 2006.

b) Aquestes accions, estan subjectes a un termini de caducitat? Consulteu, entre altres resolucions, la Sentència de l'Audiència Provincial de València d'11 de gener de 2005.

Precisió

La Llei d'enjudiciament civil permet la transmissibilitat de les accions entaulades per l'actor als seus hereus (art. 765.2 LECiv).

La **legitimació passiva** correspon a les persones a les quals en la demanda s'atribueixi la condició de progenitors i de fill, quan es demani la determinació de la filiació, i als qui apareguin com a progenitors i com a fill en virtut de la filiació legalment determinada, quan es tracti d'impugnar-la. En cas de defunció, són part demandada els seus respectius hereus (art. 766 LECiv).

Jurisprudència

“Es preveu així la possibilitat d'una situació processal de litisconsorci passiu necessari en aquest tipus de procediments que, en cas que no sigui postulada per l'actor, com que no dirigeix la demanda contra tots els que, d'acord amb aquestes previsions legals, tenen legitimació passiva, pot ser denunciada pel demandat, mitjançant l'articulació de la corresponent excepció.” (Sentència de l'Audiència Provincial de Madrid de 28 de novembre de 2006).

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

a) En cas que no s'hagi dirigit la demanda contra tots aquells als quals afecti l'acció, les parts han de promoure un nou procediment? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Madrid de 28 de novembre de 2006.

b) Cal demandar també la mare quan es reclama la paternitat i no la maternitat? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona de 2 de juliol de 2004.

La Llei d'enjudiciament civil regula un tràmit dirigit al control de l'**admissibilitat de la demanda**. Així, el tribunal la pot rebutjar quan s'impugni una filiació ja declarada per sentència ferma o es pretengui la determinació d'una filiació contradictòria amb una altra d'establerta també per sentència ferma (art. 764.2 LECiv), i quan no s'aporta amb la demanda un principi de prova dels fets en què es fonamenta (art. 767.1 LECiv).

Jurisprudència

“És sabut que la jurisprudència d'aquesta Sala ha flexibilitzat significativament el requisit que es tracta fins a l'extrem de considerar suficient l'oferiment de proves que es practiquin al seu moment, de manera que la demanda ofereixi una versemblança raonable (STS 6-10-93, 20-10-93, 3-9-96, 3-10-98 i 7-7-03 entre moltes altres), raó per la qual es considera acomplert per aquesta sala mitjançant l'aportació d'actes notariais com les acompanyades amb la demanda aquí examinada, i fins i tot sense

necessitat de cap document" (Sentència del Tribunal Suprem de 3 de febrer de 2006). És reiterada ja la doctrina i la jurisprudència que, respecte de l'esmentat principi de prova exigida pels preceptes assenyalats anteriorment, cal sostenir una interpretació espiritualitzada, ja que ni tan sols és necessari que la prova s'hagi de plasmar en un determinat document, sinó que n'hi ha prou que en la demanda consti l'oferta de practicar determinades proves en el moment adequat, i d'aquesta manera dur a terme un control de la raonabilitat de la demanda (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid de 7 de juliol de 2009). En definitiva, aquest requisit de l'article 767.1 de la Llei d'enjudiciament civil constitueix un complement tendent a procurar la serietat de la demanda, però mai una restricció, ni un obstacle, i n'hi ha prou que en el cos de l'escrit inicial hi hagi referències concretes als mitjans de prova que s'han de practicar que contribueixin a conferir al suport fàctic de la petició credibilitat i versemblança, encara que després no prosperi la demanda (Sentència de l'Audiència Provincial de Sevilla de 26 de juny de 2008).

En els judicis sobre filiació és admissible **tot tipus de proves** per a la recerca de la paternitat i la maternitat, també les biològiques.

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

- a) Vulnera la resolució judicial que ordena la pràctica de la prova biològica els drets de l'afectat a la seva intimitat i integritat?
- b) Acordada judicialment la pràctica de la prova biològica, l'afectat està obligat a possibilitar-ne la pràctica?
- c) El tribunal, té poders per a obligar a la pràctica d'aquesta prova?
- d) Representa la negativa de l'afectat a la seva pràctica una *ficta confessio*?

Consulteu la jurisprudència existent sobre aquestes qüestions (entre altres resolucions, la Sentència del Tribunal Constitucional de 23 de juliol de 2007 i la Interlocutòria de 21 de novembre de 2003; la Sentència del Tribunal Suprem de 17 de juny de 2011 [2011, 4638] i la de 30 de maig de 2000; la Sentència de l'Audiència Provincial de Sevilla de 19 d'octubre de 2010 i la de l'Audiència Provincial de Cadis de 20 de juny de 2007).

Jurisprudència

"En la doctrina jurisprudencial és usual l'esment de la Sentència 95/1999, de 31 de maig, del Tribunal Constitucional, que segueix l'anterior 7/1994, de 17 de gener, que expressa les pautes que cal observar respecte de la insuficiència o inconsistència de les proves aportades amb la demanda quan es produeix una negativa a la submissió a les proves biològiques per a determinar la paternitat." (Sentència de l'Audiència Provincial de Conca de 15 d'abril de 2004).

Precisió

La Llei d'enjudiciament civil, recollint la doctrina jurisprudencial recaiguda sobre la prova biològica de paternitat o maternitat, disposa que la negativa injustificada a sotmetre-s'hi permetrà al tribunal declarar filiació reclamada, sempre que hi hagi altres indicis de la paternitat o maternitat i la prova d'aquesta no s'hagi obtingut per altres mitjans (art. 767.4 LECiv).

Si hi manca una prova directa, hi ha la possibilitat que es declari la filiació que resulti de certs fets, com el reconeixement, exprés o tàcit, la possessió d'estat o la convivència amb la mare en l'època de la concepció (art. 767.3 LECiv).

Quant a les **mesures cautelars**, l'òrgan judicial està facultat per a adoptar, mentre duri el procés, totes les mesures que consideri oportunes per a protegir el sotmès a la potestat de qui apareix com a progenitor i el seu patrimoni, i per

a acordar aliments provisionals a càrrec del demandat. A més, si hi concorren raons d'urgència, aquestes mesures es poden acordar sense cap més tràmit, amb l'audiència prèvia dels interessats (art. 768 LECiv).

Activitat

Quins pressupòsits han de concórrer perquè l'òrgan jurisdiccional acordi aliments provisionals a càrrec del demandat? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Salamanca de 12 de febrer de 2007.

Jurisprudència

“Convé advertir que les mesures cautelars tant des del punt de vista substantiu, article 158 del CC, o des de l'adjectiu, actual article 768 de la LECiv 1/2000, de 7 de gener, participen dels caràcters de sumarietat, urgència, provisionalitat i temporalitat. És a dir, s'adopten en un procediment de no plena *cognitio*, són provisionals, per a cobrir un període breu de temps i en la idea que no tenen valor si no s'insten després, en el plet principal i de manera definitiva.” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid de 5 d'abril de 2006).

3.5. Processos matrimonials i de menors

3.5.1. Competència

La Llei d'enjudiciament civil atribueix el coneixement d'aquests processos al jutge de primera instància del domicili conjugal i, en cas que els cònjuges resideixin en diferents partits judicials, el de l'últim domicili del matrimoni o el de residència del demandat, a elecció del demandant o dels cònjuges que sol·licitin la separació o el divorci de mutu acord. Igualment, els que no tinguin domicili ni residència fixos poden ser demandats en el lloc en què es trobin o en el de la seva última residència, a elecció del demandant, i si tampoc així es pot determinar la competència, aquesta correspon al tribunal del domicili de l'actor (art. 769.1 LECiv).

En el procediment de separació o divorci de mutu acord (art. 777 LECiv), és competent el jutge de l'últim domicili comú o el del domicili de qualsevol dels sol·licitants, i en els processos que versin exclusivament sobre guarda i custòdia de fills menors o sobre aliments reclamats per un progenitor contra l'altre en nom dels fills menors, la competència correspon al jutjat de primera instància del lloc de l'últim domicili comú dels progenitors. En cas que els progenitors resideixin en diferents partits judicials, és tribunal competent, a elecció del demandant, el del domicili del demandat o el de la residència del menor (art. 769.2 i 3 LECiv).

Jurisprudència

El precepte no és, certament, un model de tècnica jurídica i ha estat interpretat diversament per la jurisprudència. Una tesi és aplicar l'incís primer com a preferent i, només en absència del seu punt de connexió –últim domicili comú dels progenitors– s'aplica l'incís segon (p. ex. IAP, Madrid, sec. 24a., d'11/12/08). Aquesta és la tesi de l'apel·lant. La Sala no comparteix aquest criteri de preferència entre tots dos incisos, no solament perquè l'incís segon no s'inicia amb expressió de subsidiarietat (tal com seria "si de cas això hi manca", o una altra d'equivalent), sinó que pot portar a la competència d'un jutjat que ja no tingui cap relació amb els progenitors o els fills (com seria aquest cas) i es basa en la idea latent d'antecedents, que ja ha estat descartada (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona de 2 de març de 2009).

Precisió

La competència territorial es determina legalment de manera imperativa. El tribunal ha d'examinar d'ofici la seva competència i són nuls els acords de les parts que s'oposin a les normes que regulen aquella (art. 769.4 LECiv).

Jurisprudència

El fet que les parts no puguin alterar el contingut de la norma que determina la competència territorial en procediments com aquest implica que no se'n pot admetre la submissió expressa o tàcita si es planteja una qüestió de competència territorial, però no significa de cap manera que el jutge de primera instància pugui entrar a conèixer d'ofici sobre aquesta, si aquesta qüestió no es planteja per les vies fixades per les normes generals de procediment (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Girona de 20 de juliol de 2000).

Activitat

En quin termini s'ha d'interposar, si escau, la declinatòria? Consulteu la Interlocutòria del Tribunal Suprem de 20 de desembre de 2010.

3.5.2. Mesures provisionals prèvies a la demanda

El cònjuge que pretengui obtenir la nul·litat, separació o divorci del seu matrimoni pot sol·licitar, davant el tribunal del seu domicili, els efectes i les mesures a què es refereixen els articles 102 i 103 del Codi civil. Per a això no és necessària la intervenció de l'advocat i el procurador. Sí per a tot escrit i actuació posterior (art. 771.1 LECiv).

El **procediment** s'inicia mitjançant un escrit en què l'interessat sol·licita les mesures que consideri oportunes.

Una vegada admesa la sol·licitud, el secretari judicial cita les parts a una compareixença en els deu dies següents, i, si hi ha fills menors o incapacitats, també el Ministeri Fiscal (art. 771.2 LECiv).

Precisió

Cal posar en dubte la necessitat d'aquest escrit de sol·licitud, en la mesura que l'article 103 del Codi civil obliga l'òrgan judicial a adoptar aquestes mesures si no hi ha cap acord dels cònjuges.

Precisió

L'assistència a aquesta compareixença constitueix una càrrega processal per a les parts, ja que de seva inobservança, sense una causa justificada, comporta un efecte desfavorable: l'admissió dels fets al·legats pel cònjuge present per a fonamentar les seves peticions sobre mesures provisionals de caràcter patrimonial (art. 771.3.II LECiv).

Si la urgència del cas ho aconsella, el tribunal pot acordar immediatament els efectes que preveu l'article 102 del Codi civil i el que consideri procedent respecte de la custòdia dels fills i ús de l'habitatge i aixovar familiars, sense que es pugui interposar cap recurs contra la resolució judicial que es dicti (art. 771.2.II LECiv).

Si no hi ha acord en la compareixença entre les parts sobre les mesures que s'han d'adoptar o d'aprovació judicial del que s'ha obtingut, el tribunal escoltarà les parts i el Ministeri Fiscal i admetrà les proves que es presentin, amb la declaració prèvia de la seva pertinència. Totes aquestes, juntament amb les que s'acordin d'ofici, s'han de practicar en el mateix acte o, si no és possible, dins els deu dies següents (art. 771.3.I LECiv).

La resolució del tribunal ha d'adoptar la forma d'interlocutòria, que no és susceptible de recurs, però les mesures adoptades queden sense efecte si, durant els quinze dies següents a la seva adopció, no es presenta una demanda de nul·litat, separació o divorci (art. 771.4 i 5 LECiv).

Activitat

A l'efecte d'excloure del còmput els dies inhàbils, el dit termini té caràcter civil o procesal? Consulteu, entre altres resolucions, la Sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona de 26 d'abril de 2005.

3.5.3. Mesures provisionals derivades de l'admissió de la demanda

Una vegada admesa la demanda, les mesures adoptades prèviament s'han d'unir a les actuacions, i aquelles es poden completar o modificar mitjançant el mateix procediment seguit per a la seva adopció. Si les actuacions sobre l'adopció d'aquestes mesures s'han desenvolupat davant un tribunal diferent del que conegui de la demanda, s'ha de sol·licitar el corresponent testimoniatge (art. 772 LECiv).

Si no s'han demanat les mesures abans de la interposició de la demanda, es poden sol·licitar en aquesta. El tribunal ha de resoldre sobre aquestes seguint el procediment que s'acaba d'explicar, i, si no hi ha petició, ha d'acordar el que sigui procedent, de conformitat amb el que preveu l'article 103 del Codi civil (art. 773.1.2 i 3 LECiv).

Les mesures també les pot sol·licitar el demandat en la contestació a la demanda, quan no s'hagin adoptat abans o no les hagi demanat el demandant. La sol·licitud del demandat s'ha de tramitar en la vista principal, quan el seu assenyalament tingui lloc dins dels deu dies següents a la contestació, i es resol per mitjà d'una interlocutòria no susceptible de recurs si la sentència no es pot dictar immediatament després de la vista. En canvi, quan la vista no es pot fixar en aquest termini, s'ha de convocar la compareixença prevista per al cas que les mesures siguin requerides per l'actor (art. 773.4 LECiv).

Precisió

Les mesures provisionals deixen de tenir efecte en el moment de la seva substitució per les establertes amb caràcter definitiu en la sentència (art. 773.5 LECiv).

Activitat

Són vinculants els acords dels litigants aprovats per l'òrgan jurisdiccional en la peça de mesures provisionals per a la decisió que s'hagi d'adoptar en l'àmbit de les mesures definitives? Consulteu la Sentència de l'Audiència Provincial de Madrid de 4 de maig de 2004.

3.5.4. Mesures definitives

És possible que els cònjuges hagin arribat a un acord per a regular les conseqüències de la nul·litat, separació o divorci; en aquest cas el poden sotmetre al tribunal en la vista del judici, i proposar una prova per a justificar-ne la procedència. Si no s'arriba a un acord, s'ha de procedir a la pràctica de la prova útil i pertinent, amb la proposició prèvia per part dels cònjuges o el Ministeri Fiscal, i la que el tribunal acordi d'ofici. Una vegada practicada i segons el supòsit de què es tracti, el tribunal ha de resoldre en la sentència sobre les mesures sol·licitades de comú acord, ja adoptades com a provisionals o proposades amb posterioritat, i, a falta d'acord o si no hi ha una aprovació judicial d'aquest, la resolució ha de recollir les mesures que hagin de substituir les ja adoptades o les que siguin procedents per a completar-les (art. 774 LECiv).

Precisió

El fet que es tracti de mesures de caràcter definitiu no n'impedeix la modificació. Això es podria produir a instàncies del Ministeri Fiscal, si hi ha fills menors o incapacitats, o, en tot cas, dels cònjuges. Això sí, la possibilitat de modificació de les mesures es condiciona al fet que hi hagi un canvi substancial en les circumstàncies concurrents en l'aprovació d'aquestes. El procediment previst per a això és el mateix que per a l'adopció de les mesures provisionals prèvies (art. 775 LECiv).

Jurisprudència

"Molt s'ha polemitzat sobre la via procedimental adequada per a decidir la modificació contenciosa de mesures definitives adoptades en processos de separació i divorci (polèmica que s'estén a les situacions familiars de fet), atesa l'equívoca remissió que l'article 775 de la Llei d'enjudiciament civil realitza a l'article 771 del mateix text legal, quan això, en aquest cas, condueix, paradoxalment, a una tramitació més abreujada i menys garant que si aquesta modificació hagués estat sol·licitada amb el consens de totes dues parts. Aquesta sala ja ha tingut l'oportunitat de pronunciar-se sobre aquest tema decidint que la via adequada és la que marca l'article 770 de la LECiv i no l'article 771, ja que així ho imposa una interpretació sistemàtica de la llei." (Sentència de l'Audiència Provincial de les Illes Balears de 31 de desembre de 2002).

Pel que fa a l'execució, els pronunciaments sobre les mesures s'han d'executar de conformitat amb les previsions de l'execució ordinària, si bé amb algunes especialitats. En primer lloc, si el cònjuge o progenitor incompleix de manera reiterada les obligacions de pagament de quantitat que li corresponen, se li poden imposar multes coercitives. En segon lloc, en cas d'incompliment d'obligacions no pecuniàries de caràcter personalíssim, no hi ha substitució automàtica per l'equivalent pecuniari, es poden mantenir les multes coercitives mensuals tot el temps que sigui necessari. En tercer lloc, l'incompliment reiterat de les obligacions derivades del règim de visites pot donar lloc a la

modificació judicial del règim que contingui la sentència. Finalment, quan l'objecte de l'execució forçosa siguin despeses extraordinàries, s'ha de demanar que siguin declarades com a tals abans del despatx de l'execució.

Activitat

Són executables les mesures adoptades en un procés de família la sentència del qual no ha adquirit fermesa perquè ha estat objecte de recurs? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Castelló de 12 de novembre de 2009 i la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona d'1 de juny de 2006.

3.5.5. Procediment

La Llei d'enjudiciament civil preveu tres vies procedimentals diferents: el procés contenciós de nul·litat, separació o divorci (art. 770 LECiv); el procediment de separació o divorci de mutu acord (art. 777 LECiv) i el previst per a l'obtenció de l'eficàcia civil de les resolucions dels tribunals eclesiàstics o de decisions pontifícies sobre matrimoni rat i no consumat (art. 778 LECiv).

1) El procés contenciós de nul·litat, separació o divorci segueix els tràmits del judici verbal amb contestació escrita i subjecció a les normes següents (art. 770 LECiv)

A l'escrit de **demanda** s'ha d'adjuntar un certificat de la inscripció del matrimoni i, si escau, de naixement dels fills, i, a més, si se sol·liciten mesures de caràcter patrimonial, els documents que permetin avaluar la situació econòmica dels cònjuges i, si escau, dels fills: declaracions tributàries, nòmines, certificats bancaris, títols de propietat o certificats registrals, etc.

La **reconvenció** s'ha de proposar amb la contestació a la demanda, però només és admissible quan es fonamenti en alguna de les causes que puguin donar lloc a la nul·litat, separació o divorci o quan el demandat pretengui l'adopció de mesures definitives que no s'hagin sol·licitat en la demanda i sobre les quals el tribunal no s'hagi de pronunciar d'ofici. El demandant disposa de deu dies per a contestar-la.

A la vista han d'acudir les parts per si mateixes, juntament amb els seus respectius advocats. La incompareixença de qualsevol d'elles és sancionada amb l'admissió dels fets al·legats per la compareixent per a fonamentar les seves peticions sobre mesures definitives de caràcter patrimonial.

Les **proves** que no es puguin practicar en l'acte de la vista s'han de practicar dins el termini assenyalat judicialment, que no pot excedir els trenta dies. Durant aquest termini el tribunal pot acordar d'ofici les que consideri necessàries per a comprovar la concurrència de les circumstàncies en cada cas exigides pel Codi civil per a decretar la nul·litat, separació o divorci, i les que es refereixin a fets dels quals depenguin els pronunciaments sobre mesures que afectin els fills menors o incapacitats.

En qualsevol moment del procés les parts poden sol·licitar la seva **transformació** i continuació pels tràmits que preveu l'article 777 per al supòsit que entre elles hi hagi mutu acord.

Les parts, de comú acord, poden sol·licitar la **suspensió del procés** per tal de sotmetre's a mediació.

Activitat

Responeu a les preguntes següents:

- a) Té legitimació el pare, la mare o el tutor d'una persona incapacitada per a exercir l'acció de separació? Consulteu, entre altres resolucions, la Sentència del Tribunal Suprem de 21 de setembre de 2011.
- b) Quines conseqüències es deriven de la falta d'aportació a la demanda del certificat de la inscripció del matrimoni en el Registre Civil?, i de la falta d'audiència als fills? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid de 5 de juny de 2009 i la Sentència de l'Audiència Provincial d'Almeria de 31 d'octubre de 2006.
- c) És admissible la reconversió al tràmit consensuat després que hagi estat dictada la sentència en la instància i durant la litispendència del recurs d'apel·lació interposat per alguna de les parts? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona de 5 d'abril de 2001.

2) Procediment de separació o divorci de mutu acord (art. 777 LECiv)

A la **petició o sol·licitud** de separació o divorci presentada de comú acord pels cònjuges o per un amb el consentiment de l'un altre s'ha d'adjuntar: el certificat de la inscripció del matrimoni i, si escau, de naixement dels fills; la proposta de conveni regulador, i el document o els documents en què un o tots dos fonamenten el seu dret. Si algun fet rellevant no es pot provar mitjançant documents, en el mateix escrit s'ha de proposar la prova de què es vulguin valer.

Un cop admesa la sol·licitud, els cònjuges l'han de **ratificar separadament** en els tres dies següents a la citació del secretari judicial. Si no ho fan, s'han d'arxivar les actuacions; si resulta ratificada, però la documentació aportada és insuficient, se'ls ha de concedir un termini de deu dies per a completar-la i, si escau, practicar la prova que ells han proposat o que hagi acordat d'ofici el tribunal per tal d'acreditar les circumstàncies exigides pel Codi civil i apreciar la procedència de l'aprovació de la proposta de conveni regulador.

Si hi ha **fills menors o incapacitats**, s'ha de demanar un **informe al Ministeri Fiscal** i, si es considera necessari, s'ha d'escoltar aquells, sempre que tinguin judici suficient i tinguin més de dotze anys. Tot això en el termini abans esmentat de deu dies o, si no s'ha obert, en el termini de cinc dies.

Quant a la **resolució**, a complerts els tràmits anteriors o, si escau, immediatament després de la ratificació dels cònjuges, el tribunal ha de dictar una sentència que concedeixi o denegui la separació o el divorci i, si escau, amb pronunciament sobre el conveni regulador.

La sentència que denegui la separació o el divorci i la interlocutòria que acordi alguna mesura que s'aparti dels termes del conveni proposat pels cònjuges són **susceptibles de recurs en apel·lació**. Però si la sentència o la interlocutòria aproven la proposta de conveni en la seva integritat, únicament poden ser objecte de recurs, en interès dels fills menors o incapacitats, per part del Ministeri Fiscal.

Activitat

Aquest procediment, és aplicable quan es tracti d'unions de fet o unions estables de parella? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona de 10 de març de 2009 i la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Las Palmas de 28 d'abril de 2006.

En la modificació del conveni regulador o les mesures judicialment acordades, si ho sol·liciten tots dos cònjuges de mutu acord o un amb el consentiment de l'altre, s'ha de seguir el mateix procediment, i, altrament, el que preveu l'article 775 per a la modificació de les mesures definitives.

Activitat

Quin tribunal s'ha d'entendre competent per a acordar la modificació de les mesures definitives? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria del Tribunal Suprem de 10 d'octubre de 2001.

3) Procediment per a l'obtenció de l'eficàcia civil de les resolucions dels tribunals eclesiàstics o de decisions pontifícies sobre matrimoni rat i no consumat (art. 778 LECiv)

Els tribunals eclesiàstics poden conèixer de la matèria matrimonial, encara que per a això cal que les parts hi acudeixin de comú acord.

Jurisprudència

“Els organismes jurisdiccionals de l'Estat no es limiten a prestar un mer auxili judicial executant en sentit estricte les resolucions de la jurisdicció canònica, sinó que en virtut del que hagi ordenat el legislador en aquella norma, determinen i regulen les conseqüències merament civils de la nul·litat, o de la separació, i resolen amb jurisdicció pròpia els diversos problemes que cada situació matrimonial planteja en particular; per la qual cosa s'han de servir de les disposicions de l'ordenament jurídic estatal, actuant amb independència de criteri i en procés dotat de substantivitat respecte de la resolució anterior dictada per altres òrgans.” (Sentència del Tribunal Suprem de 31 de desembre de 1982 i Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Màlaga de 4 juny de 2003).

Precisió

Les decisions dels tribunals eclesiàstics tenen la mateixa consideració que les d'un tribunal estranger, per la qual cosa la seva execució a Espanya requereix superar el tràmit del reconeixement previ.

Quant a la **tramitació**, si no es demana en la demanda l'adopció o modificació de mesures, el tribunal ha de donar audiència a l'altre cònjuge i al Ministeri Fiscal pel termini de deu dies i resoldre per mitjà d'una interlocutòria el que sigui procedent sobre l'eficàcia en l'ordre civil de la resolució o decisió eclesiàstica, i, si s'ha demanat, la petició d'eficàcia civil de la resolució o decisió canònica s'ha de substanciar juntament amb la relativa a les mesures, seguint el procediment que correspongui de conformitat amb el que disposa l'article 770.

Precisió

La resolució el reconeixement de la qual se sol·licita per a la seva posterior execució ha de ser una canònica de nul·litat matrimonial o de dispensa de matrimoni rat i no consumat, sempre de caràcter ferm (art. 951 i 954.1r. LECiv 1881). Si l'òrgan judicial entén que la resolució canònica és autèntica i ajustada al dret de l'Estat, tant si hi hagut oposició com si no, ha de dictar una interlocutòria que li doni eficàcia en l'àmbit civil. Però, a més de l'autenticitat de la resolució canònica, aquell ha de comprovar que hagi estat dictada a conseqüència de l'exercici d'una acció personal, que no hagi estat dictada en rebel·lia i que l'obligació pel compliment de la qual s'hagi procedit sigui lícita a Espanya (art. 954 LECiv). Verificada judicialment la concurrència d'aquests requisits, el contingut de la interlocutòria es redueix al reconeixement de l'eficàcia civil del pronunciament principal de la resolució del tribunal eclesiàstic o decisió pontifícia: la nul·litat del matrimoni canònic o la dissolució del vincle matrimonial.

Jurisprudència

“L'àmbit de coneixement i decisió del jutge civil per a donar efectivitat a les resolucions pronunciades pels tribunals eclesiàstics, si bé no arriba a revisar el primordial efecte desvinculador de la resolució canònica sobre la nul·litat o la dissolució del matrimoni rat i no consumat, sí que revesteix plenitud de facultats, segons cal entendre amb autoritzada doctrina científica, per la qual cosa concerneix els aspectes de caràcter secundari, que van des de les prohibicions circumstanciades per a contreure núpces ulteriors, fins a les determinacions sobre l'exercici de les relacions paternofilials, passant per les declaracions sobre la mala fe d'algun dels contraents com a causant de la invalidesa del pacte conjugal (així s'esdevé en aquest litigi), temes tots ells que la jurisdicció civil pot reclamar íntegrament i amb total autonomia.” (Sentència del Tribunal Suprem de 31 de desembre de 1982) “Aquest sentit homologador, afirmat reiteradament per la doctrina jurisprudencial, es bifurcaria en una homologació tant de la forma com del fons de la resolució canònica que es dictés. Respecte de la forma, és l'acreditació de l'autenticitat de la resolució el que exigeix el precepte, i quant al fons, l'adequació d'aquesta al dret de l'Estat sense que aquest judici es pugui estendre a fer nous pronunciaments que desvirtuin la naturalesa homologadora i excedeixin la tasca atribuïda per la llei.” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Jaén de 15 de juliol de 2005).

Activitat

El control de l'Estat, prèviament a l'atorgament de l'exequàtur, pot implicar una revisió del procés canònic? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Sevilla de 16 d'octubre de 2003.

3.6. Oposició a les resolucions administratives en matèria de protecció de menors

La persona que pretengui oposar-se a una resolució administrativa en matèria de protecció de menors ha de dur a terme la **tramitació**, sense necessitat de reclamació administrativa prèvia, mitjançant un escrit davant el jutge de primera instància del domicili de l'entitat protectora; escrit en què ha d'identificar la resolució a la qual s'oposa i la seva pretensió, de manera succinta. El tribunal ha de demanar a aquesta entitat un testimoni complet de l'expedient, i traslladar-lo al sol·licitant per a la formulació de la demanda (art. 779 i 780 LECiv).

Precisió

Com en tots els processos no dispositius, la via processal que se segueix és el judici verbal amb contestació escrita.

Jurisprudència

“Atès que l’interès prevalent del menor (necessàriament valorat en el moment en què s’adopta la corresponent decisió judicial) és el criteri rector que ha d’orientar la decisió sobre el seu règim de guarda i custòdia (art. 2, 11.2 de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor; art. 172.4, 173.3 i 4, i 173 bis del Codi civil; STC 143/1990, de 26 de setembre, 298/1993, de 18 d’octubre, 187/1996, de 25 de novembre, 114/1997, de 16 de juny, i 141/2000, de 29 de maig, entre moltes altres), és “impossible desconèixer el que és evident, i és que els drets en joc en aquest tipus de processos de què siguin titulars els menors s’han de considerar inescindibles dels dels recurrents, per l’elemental raó que constitueixen la seva raó de ser substantiva, fins al punt que no tenen sentit recursos com el que aquí es planteja si es fonamenten en un interès exclusiu dels que els interposen (pares naturals, adoptius, acollidors, guardadors de fet, etc.). En aquests casos, el seu interès no és diferenciable del que ells consideren interès dels menors per la guarda i custòdia dels quals litigen.” (STC 71/2004, de 19 d’abril, F. 2) (Sentència del Tribunal Constitucional de 21 de gener de 2008).

Activitat

Responen a les preguntes següents:

- a) Si la Direcció General d’Atenció a la Infància i l’Adolescència ha dictat una resolució administrativa en matèria de protecció de menors, davant quina ordre jurisdiccional s’hauria d’impugnar? Consulteu la Interlocutòria de l’Audiència Provincial de Barcelona de 10 de febrer de 2011.
- b) És possible adoptar mesures cautelars en l’àmbit del procediment d’oposició a les resolucions administratives en matèria de protecció de menors? Consulteu la sentència de l’Audiència Provincial de Cantàbria de 21 d’abril de 2009.
- c) A quin sector de l’ordenament jurídic està sotmesa l’Administració pública quan inicia activitats de recerca i tractament de supòsits de desemparament amb significació jurídica? Consulteu la Sentència de l’Audiència Provincial d’Alacant de 15 d’abril de 2008.

3.7. Procediment per a determinar la necessitat d’assentiment en l’adopció

Els pares que pretenguin el reconeixement de la necessitat del seu assentiment per a l’adopció poden comparèixer davant el tribunal que conegui del corresponent expedient. El secretari judicial ha d’assenyalar el termini que consideri necessari per a la presentació de la demanda, amb suspensió del procés; termini que no pot ser superior a vint dies. Si es presenta la demanda, s’ha de tramitar per la via del judici verbal amb contestació escrita, i, si no es presenta, s’ha de dictar un decret, susceptible de recurs en revisió, i es dóna per finalitzat el tràmit. Una vegada ferma, els mateixos subjectes no poden interposar una reclamació posterior sobre la necessitat d’assentiment per a l’adopció de què es tracti (art. 781 LECiv).

Activitat

Quina conseqüència es deriva de la denegació de l’adopció sense atorgar a les parts la possibilitat de dilucidar contradictòriament la necessitat de l’assentiment? Consulteu la Interlocutòria de l’Audiència Provincial de Tarragona de 14 de setembre de 2009.

4. Procés monitori

4.1. Naturalesa jurídica

El procés monitori (art. 812 a 818 LECiv) va ser introduït en el sistema de dret processal espanyol per la LECiv 2000, fet que va suposar una equiparació de la llei espanyola als sistemes processals civils del nostre entorn, que ja disposaven d'aquest tipus de procediment. La LECiv el classifica com un procediment especial (el títol del llibre IV de la LECiv és "Dels processos especials").

Precisió

En l'apartat XIX del preàmbul de la LECiv es diu: "Pel que fa al procés monitori, la Llei confia que, per les vies d'aquest procediment, eficaces en diversos països, tingui protecció ràpida i eficaç el crèdit dinerari líquid de molts justiciables i, especialment, de professionals i empresaris mitjans i petits".

La finalitat primordial d'aquest procediment és facilitar el recobriment de deutes i la lluita contra la morositat, establint un procediment simplificat i àgil que permeti, en cas de manca de discrepància sobre la realitat del deute, un accés ràpid a l'execució. En la primera versió, aquesta finalitat es limitava als deutes de petita quantia, i estava vedat acudir-hi per als deutes superiors a 30.000 euros, però, en l'actualitat, no hi ha cap límit, ni màxim ni mínim.

Doctrinalment, s'ha discutit intensament sobre la naturalesa jurídica del procediment monitori, i s'ha intentat classificar a partir de l'històric esquema bipolar que s'estableix entre processos declaratius enfront d'executius. Sense entrar en aquesta discussió, i en una anàlisi teleològica de la seva naturalesa jurídica, es pot entendre que el procediment monitori té simplement per finalitat, en la circumstància que el crèdit no resulti impugnat, facilitar la creació d'un títol executiu.

En dret processal comparat s'estableix una classificació entre dos tipus de procediments monitoris: **amb prova** i **sense prova**. El primer tipus, que es correspon amb el procés monitori regulat en la LECiv, parteix de la premissa que la petició inicial ha d'anar acompanyada d'un suport documental que provi la realitat del deute; en el segon tipus, que es correspon amb el procés monitori europeu, no es requereix l'aportació física dels documents que proven la realitat del deute, que és substituïda per una declaració de veracitat del deute i/o de la simple identificació dels documents de què es disposen, sense necessitat d'aportació material.

Precisió

La tutela judicial que ofereix el procés monitori és facultativa, ja que és decisió del justiciable si insta un monitori o un declaratiu, o si escau un canviari, per a reclamar el pagament d'un crèdit. Per a quanties superiors a 6.000 euros seria desaconsellable instar

«Monitori» notarial

En els articles 70 i 71 de la Llei del notariat (redacció donada per la Disposició final 11a de la Llei 15/2015), s'estableix un procediment notarial de reclamació extrajudicial de deutes pecuniaris que presenta una identitat substancial amb els objectius del monitori.

un monitori en els casos en què hi hagi un alt grau de certesa que el crèdit serà impugnat pel deutor, ja que aquest procés només retardaria l'inici del procés declaratiu ordinari. En canvi, per a quanties inferiors a 6.000 euros el monitori esdevé recomanable per l'avantatge estratègic que rep el creditor en l'ulterior verbal. D'altra banda, si es disposa d'algun títol valor, el que és aconsellable és acudir directament al judici canviari.

Activitat

Són possibles les mesures cautelars en un procediment monitori? Si s'han instat i acordat mesures cautelars prèvies, la presentació d'un monitori compleix els requisits de l'article 730.2 LECiv?

4.2. Requisits

Per a poder recórrer a un procediment monitori cal que el deute tingui les **característiques** següents: pecuniari, líquid, determinat, vençut i exigible (art. 812.1 LECiv). En la definició del deute no s'exclou cap sector jurídic que n'expliqui l'origen: comercial, derivat de contractes de consum, de relacions personals o de família, obligacions naturals (deutes de joc). Ara bé els requisits probatoris orienten el sectors tradicionals als quals es destina el monitori, en essència, els deutes comercials o de consum.

Precisió

Sorpren la incorporació de l'adjectiu *determinat* entre els requisits que ha de complir el deute. Existeix una jurisprudència consolidada que considerava que un deute pecuniari era líquid quan la quantia era determinada o fàcilment determinable per mitjà de simples operacions matemàtiques. "Sobre això, convé recordar la tradicional doctrina jurisprudencial, segons la qual hi ha determinació ("liquiditat") no solament quan es demana una quantitat concreta i determinada, sinó també quan la concreció del *quantum* demanat es pugui determinar mitjançant simples operacions aritmètiques partint de dades fixades per endavant, i cal afegir també que el fet que a la reclamació d'un deute líquid se sumi la quantitat deguda en concepte d'interessos no converteix aquella en indeterminada" (Sentència de l'Audiència Provincial de Madrid de 10 de juny de 2008). Suposa el requisit que el deute sigui no solament líquid sinó també determinat (art. 812.1 LECiv) i que en quedarien exclosos els supòsits en què el deute tant sols és líquid, però no amb un import precís malgrat que sigui fàcilment determinable mitjançant simples operacions matemàtiques?

Activitat

El Sr. C subscriu un contracte de rènting de maquinària industrial amb el Sr. D, i pacten una quota mensual de 300 euros durant 18 mesos. En el contracte es pacta que en cas d'impagament de dues quotes consecutives, es pot donar per resolt el contracte amb l'opció a favor del Sr. C d'exigir el total de quotes pendents. Al tercer i quart mes les quotes resulten impagades. El Sr. C, pot instar de forma immediata un monitori pel conjunt de les quotes pendents? Tenint en compte que els senyors C i D són empresaris, on s'hauria de presentar el monitori: als jutjats de primera instància o als jutjats mercantils?

De la lectura de l'article 812 LECiv, es dedueix que el deute ha de tenir un **suport documental** qualsevol, fins i tot si és de simple creació unilateral del creditor (per exemple: una factura). L'únic requisit que es sembla desprendre és que sigui un document d'ús habitual en els sectors dels negocis jurídics dels quals deriven. Així mateix, i d'acord amb l'estat de la tecnologia, tampoc no es requereix que s'hi aporti la documentació original, i s'accepta l'aportació de còpies de documents que han estat traspassats o registrats en formats informatitzats. La funció dels documents és constituir un principi de prova o de bona aparença jurídica sobre la realitat del deute, sense que se'ls requereixi que impliquin una prova plena.

Precisió

L'article 812 LECiv s'ha d'interpretar sistemàticament amb els articles 162, 268 i 334 LECiv, que regulen els actes de comunicació electrònics i informàtics, la forma de presentació dels documents privats i el valor probatori de les còpies.

Jurisprudència

“Aquest tribunal en ocasions molt anteriors havia assumit la tesi de la part apel·lant, si bé ha canviat de criteri com a conseqüència de l’acord adoptat per les diverses seccions d’aquesta Audiència amb vista a la posada en comú de criteris sobre determinades qüestions que es plantegen amb gran freqüència. L’Audiència de Barcelona entén que la documentació a què es refereix el número 2 de l’apartat 2 de l’article 812 LECiv és l’essencial sobre el negoci o relació de què es tracta. I, conclou, no és la documentació essencial un simple certificat de deute quan en poder de l’actora es troba el contracte mateix del qual deriva aquest certificat, i s’ha d’entendre que aquest no és el document en què habitualment es documenta la relació de préstec que addueix l’actora; aquest document en què habitualment es documenta la relació és la pòlissa de préstec.” (Interlocutòria de l’Audiència Provincial de Barcelona de 22 de maig de 2008).

4.3. Tramitació

El procés monitori s’inicia amb una **petició inicial** que formula el creditor, i en què s’acaba sol·licitant que es requereixi de pagament el deutor. En consonància amb la tutela judicial que es pretén, es defuig del terme *demanda* per a identificar aquest escrit per tal de diferenciar-lo dels escrits inicials dels procediments declaratius.

Quant al **contingut**, l’escrit ha de tenir una estructura bàsica d’encapçalament, cos (fets o al·legacions) i pètit. En l’encapçalament s’han d’identificar les circumstàncies personals de les parts, el creditor que l’insta i la del deutor contra el qual s’adreça, amb especial atenció al seu domicili o a als seus domicilis, i s’ha d’indicar expressament que s’està formulant una petició inicial de procés monitori. En el cos de l’escrit s’ha d’explicar, molt succintament, l’origen del deute i el fet que aquest compleix els requisits per a instar un monitori amb la determinació concreta de la quantia que es reclama. L’escrit ha de cloure amb la petició que es requereixi de pagament el deutor per un import determinat, o que hi comparegui i al·legui les raons per a oposar-se al pagament.

Precisió

Interessos de demora. Res no impedeix al creditor incorporar a la petició la reclamació d’interessos de demora meritats i/o les despeses d’impagament legalment exigibles. Ara bé, el caràcter indeterminat o per a liquidar unilateralment per part del creditor dels interessos de demora, i la naturalesa de certes despeses, fan que en la praxi alguns jutjats siguin reticents a la seva incorporació en la petició de monitori. Així mateix, una conseqüència negativa que no es demanin interessos de mora pot ser la preclusió de la seva sol·licitud en moments ulteriors. A l’hora de calcular els interessos és important revisar l’aplicabilitat al cas de la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s’estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials.

Formularis

Els jutjats disposen de formularis per a facilitar la redacció de peticions inicials de monitoris.

Jurisprudència

“Aquesta sala deia en la Interlocutòria anteriorment esmentada que “l’article 812 LECiv no distingeix la classe de deute ni el seu origen, només assenyala que el deute ha de ser dinerari, vençut i exigible, circumstància que concorre en els interessos de demora, pel fet de tractar-se d’una indemnització de danys i perjudicis (article 1108 del Codi civil), *prima facie* líquida, atès que es determina amb paràmetres numèrics aplicables a la base dinerària (el que és degut per principal), i vençuda i exigible segons el contracte, per la qual cosa no sembla que hi hagi una raó convincent en aquest moment processal per a denegar l’admissió a tràmit de la demanda, atès que el demandat en té prou d’oposar-s’hi per a evitar qualsevol actuació sobre el seu patrimoni. El debat sobre aquesta qüestió deriva al judici declaratiu corresponent. Tampoc no es considera suficient per a rebutjar la sol·licitud *ad limine* la referència a l’article 816 LECiv, ja que una cosa és que el deute dinerari que es reclami reporti l’interès de l’article 576 des que es dicti la interlocutòria que despatxi l’execució, i una altra que no es puguin reclamar interessos de demora com a “deute dinerari”, tenint en compte que aquests interessos es determinen per simples operacions numèriques ja que en el contracte estan establertes les bases per a la seva obtenció, criteri que és aplicat en general per les audiències provincials” (sentències de l’AP de Barcelona de 2 de març de 2005, de la Rioja de 10 de maig de 2005 i de Madrid d’1 de juliol de 2005).” (Interlocutòria de l’Audiència Provincial de Granada de 9 d’abril de 2007).

D’acord amb l’article 813 LECiv, la **competència** objectiva i territorial recau, de forma inderogable, en els jutjats de primera instància del domicili o residència del demandat, i en cas que aquest sigui desconegut, els del lloc on aquest pugui ser localitzat (lloc de treball, segona residència...).

Activitat

El Sr. C, domiciliat a Barcelona, va vendre al Sr. D, domiciliat a Madrid, unes mercaderies per un import de 20.000 euros. En el contracte de compravenda es va establir una clàusula de submissió expressa a favor dels tribunals de Barcelona. Davant l’impagament del preu de venda, pot el Sr. C interposar la petició de monitori davant els jutjats de Barcelona? Si el monitori se segueix davant els jutjats de Madrid i el Sr. D presenta oposició: on hauria de presentar el Sr. C la demanda de judici ordinari: a Madrid o a Barcelona?

Activitat

Si el deute que es reclama via judici monitori té el seu origen en una de les matèries establertes a l’article 86 de la LOPJ (propietat industrial, transports, etc.), tindran competència objectiva per a la seva tramitació els jutjats del mercantil?

Pel que fa a la **postulació**, sigui quina sigui la quantia de l’afer, no es requereix la intervenció d’un advocat ni d’un procurador en la presentació d’una petició inicial de judici monitori. Aquesta regla no afecta, si escau, el procés declaratiu o el procés d’execució que es derivin del monitori.

Precisió

A l’empara del que disposa l’article 7.4 LECiv, alguns jutjats inadmeten peticions de judici monitori presentades per apoderats de persones jurídiques que no tinguin la representació *ex lege* d’aquestes, malgrat que entres les facultats que constin en els poders notariais hi ha la de comparèixer davant dels tribunals de justícia i instar accions judicials.

Jurisprudència

L’article 23 de la LEC, efectivament, estableix com a principi general la representació mitjançant procurador.

Amb les excepcions del seu paràgraf segon, que inclou la primera petició dels procediments monitoris, conforme a la seva normativa específica.

L'article 814.2, més en concret, diu que pot fer aquesta petició el creditor directament; és a dir, en el cas d'una persona jurídica, l'òrgan normal de representació d'aquesta, estatutàriament previst –articles 128 de la Llei de societats anònimes (text refós per Decret legislatiu 1564/89 de 22 de desembre) i 124 del Reglament del Registre Mercantil–, i cal entendre que en els casos en què actuï instant un judici monitori un conseller del Consell d'Administració, un conseller delegat, o un administrador, és la persona jurídica directament qui ho està fent (art. 7.4 LEC) i, per tant, dins de les previsions de la llei processal que exceptuen la representació per mitjà de procurador.

En el present cas el que succeeix, d'una banda, és que, afirmat el caràcter d'apoderada de la suposada representant legal de l'actora, no s'acredita degudament que sigui òrgan social representatiu d'aquesta.

El poder aportat amb la demanda demostra que la senyora Sonia Marco Millán és apoderada per un altre apoderat de la societat, del qual no resulta ni tan sols el seu caràcter d'òrgan social representatiu, per raó de ser administrador, conseller o conseller delegat de l'entitat facultat estatutàriament per representar l'entitat en judici.

I això, per tant, no el converteix en òrgan de representació de l'empresa, sinó en apoderat simple, i és a aquest efecte de postulació en aquest tipus de procediment irrellevant que consti inscrit en el RM. Atès que, sent l'entitat creditora, personalment i directament, qui insta el procediment, ho ha de fer per mitjà del seu òrgan estatutari de representació o, en un altre cas, la representació processal s'ha de conferir a un procurador col·legiat degudament. Els documents que acrediten la representació, a més, han de presentar-se amb la demanda (art. 264.2º de la LEC), sense que la llei processal estableixi cap termini d'esmena en cas que no es presentin en aquest moment inicial. Tot al contrari, l'article 269.1 estableix la preclusió, de manera que encara que expressament no determini la inadmissibilitat l'elimini (art. 269.2 a contrari), no té lloc una altra solució –que provingui realment del mateix article 264–, tret que interpretéssim –contra tota lògica i finalitat de la norma– que hagués de continuar-se tot el procediment fins i tot sabent que serà desestimada la demanda per falta d'acreditació de la personalitat.

Resolució de l'Audiència Provincial de Barcelona de 19 de maig de 2008.

Admissió a tràmit i requeriment de pagament. Comprovada la regularitat de la documentació aportada, el secretari judicial dicta un decret pel qual s'admet a tràmit la petició i es requereix el deutor per tal que, en un termini de 20 dies, o bé pagui, o bé presenti oposició. Per contra, si el secretari judicial considera que la documentació aportada no s'ajusta al que preveu l'article 812 LECiv ha de traslladar l'expedient al jutge perquè resolgui sobre l'admissió de la petició.

Exclusió d'edictes

El requeriment al deutor només es pot realitzar segons les formes de comunicació que preveu l'article 161 LECiv o, el que el mateix, se n'exclou la comunicació edictal.

Clàusules abusives

En les peticions de judici monitori derivades de deutes de contractes de consum i conseqüència de la Sentència del Tribunal de Justícia de la UE de 14 de juny de 2012, C-618/10, l'article 815.4 LECiv preveu un tràmit per tal que el jutge, d'ofici, revisi l'existència de clàusules abusives en els fonaments de la petició del monitori o que servissin per a determinar la quantitat que es reclama.

Activitat

Quin tipus de resolució ha de dictar el jutge si considera que no s'ha d'admetre a tràmit la petició de judici monitori? La pot impugnar el peticionari? El deutor, pot impugnar l'admissió a tràmit i el requeriment de pagament per manca de competència territorial del jutjat, o perquè el deute no reuneix les característiques requerides en l'article 812.1 LECiv, o perquè el deute no queda acreditat segons el que disposa l'article 812.2 LECiv?

Un cop rebut el requeriment, el **deutor té tres possibilitats**: pagar, guardar silenci, o comparèixer-hi i oposar-s'hi totalment o parcialment.

a) Pagar. El pagament del deutor senzillament posa fi al procediment. El més normal és que el deutor realitzi el pagament en el compte bancari del jutjat, però res no impedeix que pagui directament al creditor i aquest ho comuniqui al jutjat, malgrat que l'article 817 LECiv indica que per a arxivar el procediment correspon al deutor l'acreditació d'haver efectuat el pagament.

b) La no compareixença en termini per oposar-s'hi també suposa la finalització del procediment. En aquest cas, el lletrat de l'Administració de Justícia dictarà un decret que tindrà el valor de títol executiu judicial, i consegüentment permetrà al creditor, si és del seu interès, iniciar un procediment executiu de títols judicials. Caldrà que el creditor presenti un simple escrit de sol·licitud d'inici de l'execució, equivalent al que es presenta per a l'execució d'una resolució judicial.

Precisió

Malgrat que l'article 816.1 LECiv indica que només cal presentar un escrit de mera sol·licitud d'execució, res no impedeix al creditor presentar un escrit de sol·licitud d'execució complet en què incorpori les mencions pròpies d'una demanda executiva.

Activitat

El Sr. C té un crèdit derivat d'una operació mercantil (compravenda de mercaderies), contra el Sr. D, amb les característiques següents: a) les mercaderies i la factura corresponent es van lliurar el 2 de gener de 2015; b) el preu de les mercaderies era de 100.000 euros i no es va pactar cap data/termini de pagament específic. Davant l'impagament, el Sr. C va presentar una petició de monitori en què reclamava el principal que es devia l'1 de juliol. El 30 de setembre va finalitzar el termini del deutor, el Sr. D, per comparèixer en el procés monitori i oposar-s'hi, sense que ho fes. El 5 d'octubre el lletrat de l'Administració de Justícia va dictar el decret de finalització del monitori, que es notifica al creditor en data 15 d'octubre. L'1 de novembre el Sr. C insta l'execució i el 15 de novembre es dicta la interlocutòria de despatx d'execució. Quins interessos ha generat el deute? Són reclamables en execució?

Interessos

Els interessos processals de l'article 576 LECiv comencen a comptar des de la interlocutòria per la qual es despatxa l'execució, no des del decret pel qual es finalitza el procés monitori.

c) Comparèixer-hi i oposar-s'hi, total o parcialment. El deutor també pot oposar-se a la reclamació pecuniària que se li formula. L'escrit d'oposició ha d'incloure de forma motivada i fonamentada les raons per negar el pagament del deute que es reclama, sense que existeixin motius taxats d'oposició. El deutor també pot formular una oposició parcial, en el sentit de reconèixer només una part del deute que se li reclama, és a dir, afirmant que existeix pluspetició en la reclamació. Al contrari de la petició inicial, en aquest cas regeixen les normes generals de postulació processal.

La presentació d'oposició també implica la finalització del procés monitori. En aquest cas, i depenent de la quantia de l'afer, l'òrgan judicial ha d'adoptar la resolució pertinent per a l'obertura del procés declaratiu. Així, si la quantia de l'afer es correspon amb la pròpia del judici ordinari, l'òrgan judicial ha de traslladar l'oposició al creditor amb la indicació que disposa d'un termini d'un mes per a presentar la corresponent demanda de judici ordinari, amb l'advertiment que, si no ho fa, es sobreseuran les actuacions amb la condemna en costes del creditor.

En canvi si la quantia de l'afer es correspon amb la d'un judici verbal, l'òrgan judicial ha de traslladar l'oposició a l'actor per tal que, en el termini de 10 dies, procedeixi a impugnar l'oposició. En aquest cas, l'escrit d'oposició del deutor s'equipara funcionalment a l'escrit de contestació a la demanda del judici verbal, mentre que els escrits del creditor de petició inicial i d'impugnació de l'oposició s'equiparen a la demanda del judici verbal, amb la important particularitat que s'inverteix l'ordre de presentació, ja que és l'actor-creditor qui presenta el darrer escrit d'al·legacions, tal com passa en el judici canviari. En els escrits esmentats, les parts podran sol·licitar la celebració d'una vista, que es tramitarà d'acord amb les regles del judici verbal.

Discussió

Són aplicables als escrits d'oposició i d'impugnació de l'oposició del monitori els articles 265, 270 i concordants de la LECiv en relació a la presentació de documents? Què succeeix si el creditor no procedeix a impugnar l'oposició al monitori?

Precisió

De vegades les oposicions parcials poden amagar simples estratègies processals. Així per exemple, en una reclamació de 3.000 euros, hom pot dir que existeix pluspetició i pagar només 1.001 euros, rebaixant el deute a 1.999 euros, per sota del llindar econòmic de la postulació processal i conseqüent condemna en costes.

Discussió

El Sr. D s'oposa a un monitori aduït únicament que el deute del qual deriva el pagament no és exigible perquè ha prescrit. Pot el Sr. D al·legar altres motius que expliquin l'impagament en la contestació a la demanda de l'ulterior judici ordinari que es segueixi?

Discussió

Què succeeix quan el deutor paga una quantitat inferior a la que consta en el requeriment però no compareix als efectes d'oposar-s'hi parcialment?

4.4. Regles especials per al monitori per a reclamar deutes de comunitats de propietaris

L'article 812.2.2 LECiv preveu expressament que els deutes líquids, determinats, vençuts i exigibles, derivats de les despeses comunes de les comunitats de propietaris d'immobles urbans també són reclamables via procés monitori. En aquests supòsits, es preveuen tres regles específiques, que són: a) Documents. El deute s'ha d'acreditar per mitjà d'un certificat de l'impagament. El certificat s'ha de referir a l'acord exprés de l'acta de la junta de propietaris en què consti la liquidació dels imports impagats i que, seguint el procés normal de la Llei de propietat horitzontal, ha d'haver estat notificat al propietari morós. b) Competència territorial. A més dels jutjats que es preveuen en l'article 813.1 LECiv (vegeu més amunt), també són territorialment competents els jutjats de primera instància del lloc on es trobi l'immoble, a elecció de l'actor. c) Notificació i requeriment de pagament. S'haurà de dur a terme en el domicili designat prèviament pel deutor per als assumptes relacionats amb la comunitat de propietaris i, en el seu defecte, al pis o local, i si tampoc aquí és possible es notificarà d'acord a l'article 164 LECiv.

5. El procés monitori europeu

El Reglament (CE) núm. 1896/2006 regula el procés monitori europeu que instaura igualment la lliure circulació de requeriments de pagament entre els estats de la Unió Europea. El seu àmbit d'aplicació se circumscriu als assumptes transfronterers, entesos com aquells en què una de les parts (deutor o creditor) té el domicili en un estat membre de la UE diferent del de l'òrgan jurisdiccional que coneix de l'assumpte. L'àmbit d'aplicació material del Reglament també se circumscriu a assumptes de naturalesa civil i mercantil, en el sentit, les interpretacions i exclusions que estableixen els articles 1 i 2 del Reglament (UE) 1215/2012. Així doncs, per exemple, els deutes que deriven d'obligacions pròpies del dret de família o de relacions jurídiques de naturalesa pública en són exclosos. De la mateixa manera que en el monitori de la LECiv, es requereix que el deute sigui pecuniari, determinat, vençut i exigible.

Precisió

Els deutes derivats de les obligacions d'aliments sí que es troben inclosos dins l'àmbit d'aplicació material del procés monitori europeu.

Esdevé essencial tenir clars els criteris de competència judicial internacional que preveu el Reglament (UE) 1215/2012, que són els que determinaran on és possible la presentació del monitori europeu. L'única regla de competència judicial internacional especial que es preveu en el Reglament 1896/2006 és la relativa a la reclamació de deutes a consumidors, per la qual únicament es pot presentar el monitori davant els tribunals de l'estat de domicili del consumidor (art. 6).

Exemple

Si el deute que es reclama deriva d'una compraventa mercantil, en què no es va pactar contractualment una submissió expressa a favor d'uns determinats tribunals, els tribunals competents serien, alternativament a escollir pel creditor, o bé els de l'estat membre on es va produir el lliurament de la mercaderia, o bé els del domicili del demandat deutor.

El procés monitori europeu és compatible amb l'exercici de qualsevol altra petició de tutela judicial, fins i tot el monitori de la LECiv. Així, en un assumpte transfronterer en què el deutor estigui domiciliat a Espanya i el creditor a França, en principi, el creditor podria triar entre presentar una petició de monitori europeu o una petició de monitori LECiv.

La **petició inicial del monitori europeu** s'ha d'omplir necessàriament en un formulari (formulari annex I) que es pot trobar en el Portal Europeu d'e-Justícia. Aquest mecanisme permet, abans de la seva impressió, canviar l'idioma del document a un que sigui admès per l'òrgan judicial davant del qual s'ha de presentar. No es requereix actuar per mitjà d'un advocat o un procurador, ni tampoc pel que fa, si escau, a l'oposició que pugui presentar el deutor.

Regulació

Reglament (CE) núm. 1896/2006, procés monitori europeu i requeriment europeu de pagament.

Vegeu també

Disposició Final 23a LECiv, relativa a mesures per a facilitar l'aplicació a Espanya del Reglament (CE) 1896/2006.

Competència judicial internacional

D'acord amb l'article 80 del Reglament UE núm. 1215/12, de 12 de desembre de 2012, relatiu a la competència judicial, el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil (Reglament Brussel·les I), és derogat el Reglament CE 44/01, i les referències que en altres texts normatius és realitzaven al R44/01 s'han d'entendre fetes al nou Reglament segons el quadre de correspondències que és preveu en el seu Annex III.

Juntament amb el principal del deute, el formulari permet expressament la reclamació dels interessos de demora, de penalitzacions contractuals i de les despeses i costos que hagi generat l'impagament. Al formulari no s'ha d'adjuntar cap document (factura, albarà...) sobre la realitat del deute, únicament s'han d'identificar els documents dels quals es disposa.

Precisió

Malgrat la clara dicció de l'article 7 del Reglament (CE) 1896/2006 en aquest punt, alguns òrgans judicials espanyols requereixen l'exhibició o aportació dels documents, de vegades per a acreditar la realitat del deute, però també per a comprovar l'existència de competència judicial internacional a favor de l'òrgan on es presenta la sol·licitud (per exemple, mitjançant una clàusula contractual de submissió expressa o el criteri de competència del lloc de compliment de les obligacions contractuals que pot quedar determinat en el contracte).

La petició l'ha de signar el demandat o el seu representant. En l'avantfirma es formula la petició de requeriment de pagament i també es preveu un paràgraf pel qual el signant declara la veracitat de les dades consignades en el formulari. Per mitjà de l'apèndix II del formulari, el peticionari pot manifestar que, en cas que el deutor presenti oposició, no desitja que l'òrgan judicial obri un procés declaratiu i que, en conseqüència, s'arxivin les actuacions.

Admissió a tràmit i requeriment de pagament. L'òrgan judicial examinarà la petició presentada i, en el supòsit que el formulari no reculli totes les mencions obligatòries que preveu l'article 7, pot requerir al creditor que completi o rectifiqui la petició. Igualment, en cas que hi hagi defectes esmenables, pot actuar d'ofici i esmenar-los, i requerir a continuació el creditor per tal que manifesti si accepta les modificacions proposades. En el supòsit que la petició resulti del tot infundada o les omissions persisteixin o els defectes no s'esmenin, l'òrgan judicial ha de procedir a desestimar la petició sense un recurs ulterior, i el que és més important sense que es produeixi cap efecte de cosa jutjada, fet aquest que permetria al creditor reproduir la petició. En aquest casos, l'òrgan judicial també actua amb formularis predeterminats (formularis annexos II a IV).

Un cop completat l'examen de la petició i admesa aquesta a tràmit, l'òrgan judicial ha d'emetre una resolució de requeriment europeu de pagament (formulari annex V), pel qual atorgarà un termini de 30 dies al deutor perquè pagui o s'hi oposi.

Precisió

Si l'òrgan judicial espanyol ha de notificar el requeriment a un deutor resident a Espanya, ha d'utilitzar les vies de notificació que preveu la LECiv i, si l'ha de notificar a un deutor resident en un altre estat de la UE, ha d'utilitzar els mecanismes previstos en instruments com el Reglament (CE) 1393/2007. En els articles 13, 14 i 15 del Reglament (CE)1896/2006 es regulen amb cert detall els mecanismes de notificació al deutor del requeriment de pagament europeu que s'accepten. Si confrontem aquests articles amb els mecanismes de notificació que preveu la LECiv (art. 149 i seg.), deduirem que l'únic mecanisme exclòs és el de la notificació mitjançant edictes, tal com preveu l'article 815.1 LECiv per al monitori nacional.

Web recomanat

En el Portal Europeu d'e-Justícia, a part del formulari, s'hi pot trobar la informació necessària sobre els idiomes i les formes de presentació (correu ordinari, correu electrònic...) acceptats en cada òrgan jurisdiccional estatal.

L'oposició del deutor tant es pot presentar en un formulari oficial (formulari annex VI) com en un escrit en paper comú. Els únics requisits formals que es requereixen és que s'identifiqui el deutor i ell o el seu representant signi el document, sense cap requisit de postulació processal. Substantivament, de les característiques del formulari annex VI i a diferència del monitori LECiv, s'observa que el deutor es pot limitar a indicar que impugna el deute, sense necessitat de descripció, i menys de concreció o justificació, del perquè de la seva posició.

Precisió

Malgrat que el Reglament no ho regula expressament, cal interpretar que igualment és possible una oposició parcial, per mitjà de la qual el deutor pagui una part del deute que se li reclama i s'hi oposi per a la resta. En els casos en què el monitori europeu es presenti davant els òrgans judicials diferents dels de l'estat on resideix el creditor, el fet que ens trobem en assumptes transfronterers on el llinar econòmic que fa viable la reclamació judicial d'un crèdit pot ser superior pot alentar oposicions parcials estratègiques per mitjà de les quals el deutor redueixi el deute a un import que desincentivi la seva ulterior reclamació per part del creditor.

El pagament del deutor comporta la **finalització del procediment** per extinció de l'objecte de litigi. D'altra banda, la no-compareixença en termini per a oposar-s'hi també comporta la finalització del procediment. En aquest darrer cas, l'òrgan judicial ha de dictar una resolució (formulari annex VII) per la qual declara executiu el requeriment europeu de pagament.

Precisió

El gran avantatge de declarar executiu el requeriment europeu de pagament és que té eficàcia en tots els països de la UE (excepte Dinamarca) i la seva execució és directa en tots ells, sense necessitat de recórrer a un procediment previ d'executur, i amb uns motius taxats i molt restringits d'oposició que fan que, en la praxi, l'execució d'aquest títol s'equipari a l'execució de resolucions judicials internes, en qualsevol país de la UE on s'insti l'execució.

D'altra banda, en cas que hi hagi oposició del deutor, i sempre que el creditor no s'hi hagi manifestat en contra en la seva petició inicial, el procés continua amb l'obertura d'un procés declaratiu que es regula en la seva totalitat d'acord amb les regles processals internes de l'estat de l'òrgan judicial que ha conegut del monitori. En el cas espanyol, s'ha d'actuar d'acord amb el que disposa l'article 818.2 LECiv.

La reforma LECiv operada per la Llei 42/2015 va modificar la regulació del procés monitori LECiv. Va imposar que les oposicions del deutor al requeriment de pagament fossin plenes (raonades i motivades) i va convertir l'escrit d'oposició en l'únic escrit d'al·legacions que pot presentar el deutor si el monitori deriva en un judici verbal. També va introduir el tràmit d'impugnació a l'oposició per part del creditor, si el monitori deriva en un procediment verbal. La Llei 42/2015 va oblidar reformar la Disposició final 23a LECiv, que estableix les normes internes per a facilitar l'aplicació a Espanya del procés monitori europeu per adaptar-la a les noves regulacions del procés verbal. Així doncs, la pregunta que ens formulem és: si un monitori europeu ha de derivar en un judici verbal LECiv, en quin moment processal podrà el deutor fer una oposició plena al deute que se li reclama?

Procés europeu d'escassa quantia

El creditor també té l'opció de, en cas d'oposició, sol·licitar expressament que l'assumpte es tramiti d'acord amb les regles del procés europeu d'escassa quantia (Reglament CE 861/2007).

6. Judici canviari

6.1. Naturalesa jurídica

El privilegi que atorga el judici canviari s'identifica amb el privilegi que s'atorga als mitjans de pagament, que són la lletra de canvi, el pagaré i el xec; en altres paraules, sense l'existència d'una tutela judicial privilegiada no s'entendria l'ús dels títols valor esmentats. Aquest fet provoca que la regulació substantiva i rituària s'entrelliguin constantment. La naturalesa jurídica del procediment judicial en què es reclama la tutela dels crèdits plasmats en els títols valor esmentats sempre ha estat objecte de controvèrsia doctrinal. El debat, en essència, s'ha centrat en tres qüestions: és un procés declaratiu o executiu?, és un judici plenari o sumari? i, finalment, és una via exclusiva o alternativa, per a l'exercici de les accions canviàries? Sense pretendre entrar en aquest debat, destaquem per damunt de tot que un dels privilegis de recórrer a aquesta via és que, de bon inici i *inaudita parte*, una de les primeres decisions que adopta l'òrgan judicial en la seva admissió a tràmit és l'embargament preventiu dels béns del demandat.

Regulació

Art. 819 a 827 LECiv i Llei 19/1985, de 16 de juliol, canviària i del xec.

Precisió

Històricament, d'acord amb l'article 1479 de la LECiv 1881, els títols valor lletra de canvi, pagaré i xec, eren executius i permetien accionar el judici executiu de resolucions no jurisdiccionals. Més endavant, la Llei canviària i del xec de 1985 va introduir en l'article 67 la possibilitat que el deutor oposés totes les excepcions personals que mantingués davant el creditor, fet aquest que desdibuixava el caràcter sumari del procés executiu que s'utilitzava. Aquesta perspectiva històrica ha condicionat l'anàlisi i interpretació del procediment canviari regulat novament en els articles 819 a 827 LECiv 2000, que sistemàticament s'ubica dins del llibre IV, dedicat als processos especials, en el títol III, dedicat conjuntament als processos monitori i canviari. Aquesta ubicació compartida ja dona a entendre que entre els dos processos, monitori i canviari, hi ha similituds. Tal com succeïa en el monitori, el procediment canviari també és un procés privilegiat per a accedir amb més facilitat i celeritat a l'obtenció d'un títol executiu, ja que avui al contrari del que disposava la LECiv 1881 i d'acord amb l'article 517 de la LECiv 2000, ni la lletra de canvi, ni el pagaré, ni el xec es troben entre els títols executius.

6.2. Les accions canviàries

En la lectura de la Llei canviària i del xec s'identifiquen, en essència, quatre tipus d'accions que presenten particularitats i diferències en el seu exercici. L'acció directa, que s'exerceix davant el qui ha acceptat una lletra de canvi o els seus avaladors; la de retorn, que es pot exercir contra la resta de persones que han signat una lletra de canvi, fins i tot el mateix lliurador; l'acció causal, en què l'objecte de discussió se centra en el negoci causal subjacent pel qual es va emetre el títol valor, i, finalment, l'acció d'enriquiment injust, que s'articula com a remei final per al creditor canviari, que ha vist com li prescrivien les accions directa o de retorn. Les dues primeres, acció directa i de retorn, són pròpiament les accions canviàries *strictu sensu*. L'acció causal, gràcies al que

disposa l'article 67 de la Llei canviària i del xec, també es podria exercir via el judici canviari. En canvi, l'acció d'enriquiment injust s'hauria d'exercir sobre la base del judici declaratiu, ordinari o verbal, que correspongui.

Jurisprudència

La redacció de certs articles de la Llei canviària (vegeu, entre d'altres, els articles 49, 56, 65, 66, 68 i 69), alimenta el debat sobre el caràcter exclusiu o no del judici canviari per a l'exercici de les accions canviàries. "El que s'ha exposat permet afirmar que l'exercici de l'acció canviària (directa o en via de regrés, ja que la LECiv no distingeix entre l'una i l'altra, i engloba totes dues en el terme genèric d'"acció canviària") només es pot fer per mitjà del judici declaratiu especial canviari, que la dita Llei regula en els articles 819 i següents. Si el tenidor del títol canviari no vol exercir aquesta acció per la raó que sigui, queda la possibilitat de fer ús de les accions derivades del contracte causal, cas en què el títol es convertirà en un instrument de prova documental acreditativa del deute (perd així tot el règim privilegiat derivat de l'LCX), i acudir al procediment declaratiu que correspongui segons la quantia, fins i tot el procediment monitori [...]." (Sentència de l'Audiència Provincial d'Astúries de 28 d'octubre de 2002).

Precisió

Les diferents accions que es nomenen en la Llei canviària tenen, sense consideració del tipus de procediment emprat, diferents requisits per tal que prosperin. Així, per exemple, si s'exerceix l'acció directa contra qui ha acceptat una lletra de canvi, no cal el compliment previ del protest o una declaració equivalent (art. 49), condició que sí que es requereix per a l'acció de retorn, llevat que en la lletra consti una clàusula que exoneri del compliment del requisit esmentat.

6.3. Judici canviari: pressupòsits

El requisit objectiu ineludible per a l'exercici d'un procediment canviari és el títol, la lletra de canvi, el xec o pagaré, que s'ha d'aportar amb la demanda. Aquest títol, tal com disposa l'article 819 LECiv, ha de reunir necessàriament els requisits previstos en la Llei canviària i del xec. Els requisits que ha de reunir una lletra de canvi figuren en l'article 1; els corresponents al xec, en l'article 106, i els del pagaré, en l'article 94 de la Llei canviària i del xec. Una conseqüència del que s'acaba d'esmentar és que, subjectivament, el judici canviari té com a actor el posseïdor del títol i com a demandats, necessàriament, els qui, en la qualitat que sigui (lliurador, lliurat, acceptant, avalador, endossant), hagin inserit la seva signatura en el títol.

Jurisprudència

Coneguda és la jurisprudència sobre si la insuficiència de la quantia del timbre de la lletra implica la pèrdua del caràcter executiu del títol, o dit més encertadament, de la possibilitat d'instar el judici canviari de la LECiv. En la sentència del TS que es transcriu a continuació l'alt tribunal assimila el judici canviari al judici sumari i executiu de la LECiv 1881. "Al que s'ha exposat, s'hi ha d'afegir: a) La doctrina jurisprudencial ha distingit els supòsits de judici declaratiu (és a dir, ordinari, o declaratiu per antonomàsia) dels de sumari executiu (sobre la naturalesa del qual hi va haver una important polèmica doctrinal), de manera que només quant s'exercia l'acció canviària en el segon, s'exigia que la lletra complís les exigències d'índole fiscal (S 18 de novembre de 1927, 16 de juliol de 1984 i 21 d'abril de 1986). b) No és obstacle a aquesta doctrina l'al·legació que l'article 67 de la Llei canviària i del xec no preveu entre les excepcions oposables la infracció fiscal, ja que en el número segon d'aquest article s'al·ludeix com a excepció a "la falta de les formalitats necessàries de la lletra de canvi d'acord amb el que disposa aquesta llei" i l'article 819 LECiv disposa que "només escau el judici canviari si, en incoar-lo, es presenta una lletra de canvi, xec

Acumulació subjectiva

D'acord amb l'article 57 de la Llei canviària, es permet expressament l'acumulació subjectiva d'accions davant els qui en un mateix títol hagin inserit la seva signatura en una de canviària.

o pagaré que reuneixin els requisits que preveu la Llei canviària i del xec”, i succeeix que en la disposició final primera, paràgraf segon, de la LCX es recull una remissió a la legislació fiscal, en establir que “de la mateixa manera [reglamentàriament] es regula el lliurament de lletres de canvi emeses i signades pel lliurador en forma impresa, i la manera com, en aquests casos, s’ha de satisfer l’impost d’actes jurídics documentats”. c) El Reial decret legislatiu 1/1993, de 24 de setembre, que aprova el text refós de la llei de l’impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, estableix en l’article 37.1 (i en el mateix sentit l’article 80 del Reglament aprovat per l’RD 828/1995, de 29 de maig) que “l’extensió de la lletra en efecte timbrat d’una quantia inferior priva aquests documents de l’eficàcia executiva que els atribueixen les lleis”, i a aquesta eficàcia es refereix també l’apartat 3 del mateix article a propòsit de la substitució d’efectes timbrats. d) És raonable l’assimilació, per les singulars característiques que hi concorren, del judici canviari dels articles 819 a 827 de la LECiv 2000 al sumari executiu de la LECiv de 1881, i de l’acció canviària exercible en aquell a l’acció executiva prevista en l’article 1.429.4t. LECiv 1881, per la qual cosa es dona la mateixa raó per a mantenir la doctrina jurisprudencial que s’havia mantingut sota la LECiv anterior. Per tant, en concórrer una infracció del requisit del timbre “fins i tot per partida doble (no correspon el timbre del document a l’exigible per a la quantia de la lletra, i, a més, és inferior al doble de la base malgrat que aquesta té un venciment superior a sis mesos)”, i aquesta excepció és oposable en el judici canviari, el motiu decau.” (Sentència del Tribunal Suprem de 10 de juliol de 2009).

Activitat

Analitzeu els supòsits següents sobre l’acumulació objectiva d’accions:

a) El Sr. C ven al Sr. D una mercaderia per 30.000 euros. El pagament s’instrumentalitza en tres lletres de canvi de venciments a 30, 45 i 60 dies. Arribats al dia 60, cap de les tres lletres ha estat abonada. El Sr. C, pot interposar una única demanda de judici canviari en reclamació del pagament de les tres lletres contra el senyor D?

b) El Sr. C ven al Sr. D unes mercaderies per 30.000 euros. El pagament s’instrumentalitza en tres lletres de canvi de venciments a 30, 90 i 180 dies. Arribats al dia 30, la primera de les tres lletres no ha estat abonada i el Sr. C presenta demanda de judici canviari que s’admet a tràmit en reclamació de la primera lletra. El dia 100, i com que no hi ha hagut oposició del deutor, es despatxa l’execució. Quins efectes té l’execució despatxada sobre les lletres que vencen el dia 90 i 180?

Precisió

El debat sobre l’exclusivitat o no del procediment canviari és, en la praxi, superflu, ja que si es reuneixen els requisits, sempre s’acudirà al procediment canviari abans que al declaratiu corresponent, pels innegables avantatges que presenta per a l’actor: l’embargament preventiu de béns del demandat i la càrrega de la prova que aquest té sobre els motius d’oposició que s’al·leguin. Així doncs, si es disposa de la possibilitat d’utilitzar un procediment canviari rarament s’optarà per un procés declaratiu o per un de monitori.

6.4. La demanda

D’acord amb l’article 820 LECiv, la **competència objectiva i territorial** recau, de forma inderogable, en els jutjats de primera instància del domicili del demandat, i en el cas de pluralitat de demandat, en el domicili de qualsevol d’ells.

Exemple

El Sr. C, domiciliat a Madrid, va vendre unes mercaderies al Sr. D, domiciliat a Barcelona, i el pagament es va instrumentalitza per mitjà d’un pagaré, que al final resulta impagat. En el contracte de compravenda es va pactar una clàusula de submissió expressa a favor dels jutjats de Madrid. Si el Sr. C vol interposar un judici canviari en contra, d’acord amb l’article 820 LECiv, ineludiblement l’haurà de presentar davant els jutjats de primera instància de Barcelona. Per les raons que sigui, si el Sr. C vol obtenir una tutela judicial a causa de l’impagament del preu de les mercaderies davant els jutjats de Madrid, podria exercir l’acció ordinària, ex 1124 CC i via el judici ordinari o verbal que correspongui.

Pel que fa la **postulació**, davant l'absència de previsió específica, regeixen les normes generals en matèria de postulació que figuren en els articles 23 i 31 LECiv i, seguint la interpretació literal dels articles esmenats, caldria la intervenció d'un advocat i un procurador.

Precisió

En els judicis canviaris la quantia dels quals sigui inferior a 2.000 euros es produeix la contradicció que per a la demanda inicial caldria la intervenció d'un advocat i un procurador, però no per a la intervenció en el judici verbal posterior que s'instés en cas d'oposició del demandat, o per a la posterior tramitació de l'execució (vegeu l'article 539 LECiv).

Quant al **contingut**, el procediment s'inicia per mitjà d'un escrit que ha de revestir la forma de demanda, que es requereix que sigui succinta, és a dir, breu i concisa, i a la qual necessàriament cal annexar el títol (lletra de canvi, pagaré o xec). Així doncs, en la demanda inicial s'hauria de limitar a identificar el demandat, la raó per la qual es va emetre el títol i el compliment dels requisits del títol per a accedir a l'acció canviària, i també el seu caràcter d'impagat, i finalitzar amb la petició pròpia en aquest tipus de procediment: el requeriment de pagament al demandat i el coetani embargament de béns. A semblança de les demandes executives, l'import del requeriment de pagament pot incloure el càlcul de les quantitats vençudes en concepte d'interessos de demora i altres despeses que ha generar l'impagament, i una previsió prudencial en concepte de demora i costes processals a l'efecte de determinar la quantitat màxima per la pràctica de l'embargament preventiu de béns en cas que no s'atengui el requeriment. Com que un dels pronunciaments que comporta l'admissió a tràmit de la demanda canviària és dictar l'embargament preventiu de béns del demandat, en la praxi, per mitjà d'un atressí en la demanda, l'actor pot instar les mesures que preveu la llei processal per a la localització dels béns que s'han d'embargar (vegeu l'apartat segon de l'article 549.1 LECiv en relació amb l'article 590 LECiv).

Activitat

Són reclamables les despeses que s'han generat al creditor pel descompte bancari del títol? I les despeses per devolució per impagament? I les despeses de reclamació extrajudicial prèvia del pagament?

Activitat

El Sr. C ven al Sr. D unes mercaderies que són lliurades l'u de gener de 2015 per un import de 100.000 euros. El pagament s'instrumentalitza per un pagaré amb venciment el 28 de març de 2015 que resulta impagat. El dia 30 de maig el Sr. C decideix interposar una demanda de judici canviari. Quin càlcul d'interessos pot efectuar el Sr. C en la seva demanda? (Analitzeu els articles que corresponguin del CC, CCo, LECiv, LCX i Llei 3/2004 per a fer el càlcul d'interessos.)

Precisió

Existeix la temptació d'estendre's en excés en la formulació de demandes de judici canviari, i adjuntar tots els documents de què es disposa, per tal, d'alguna manera, d'avançar-se als previsibles motius d'oposició que es creu que presentarà el demandat. Aquesta praxi no invalida el document, però l'actor ha de valorar si aquesta és la millor tàctica processal, ja que, si escau, disposa d'un tràmit processal específic per a combatre els motius d'oposició que formuli el demandat.

Precisió

Existia una praxis consistent en annexar a la demanda una còpia testimoniada per notari del títol canviari als efectes de cobrir els riscos d'una potencial pèrdua o distracció del títol original en els voluminosos expedients judicials, reservant-se la possibilitat d'*esmenar* el defecte amb l'exhibició del títol original a requeriment de l'òrgan judicial, tot acreditant que s'és el posseïdor del títol. Aquesta praxis ha de quedar erradicada amb la Sentència del Tribunal Suprem, sala primera, de 5 de març de 2014, que en la seva decisió estableix expressament, com a doctrina jurisprudencial: "para la iniciación del juicio cambiario a que se refieren los artículos 819 y siguientes de la Ley de Enjuiciamiento Civil es necesario que se presente junto con la demanda el documento original de la letra de cambio, cheque o pagaré, con cumplimiento de los requisitos previstos en la Ley Cambiaria y del Cheque; sin que, en caso contrario, pueda entenderse aportado el título cambiario a los efectos previstos en el artículo 821".

Aquest requisit comporta que aquests títols valors no puguin presentar-se en format electrònic, a pesar que en els articles 175 i 273 LECiv no es preveu expressament com a excepció a la presentació telemàtica de documents.

6.5. Admissió a tràmit

Un cop presentada la demanda, l'òrgan judicial procedeix al control de la correcció formal del títol, i al control de la seva competència territorial, que és inderogable. El control que en aquesta fase realitza l'òrgan judicial no hauria d'afectar qüestions que poden ser objecte d'excepcions que puguin plantejar el demandat. Si el títol reuneix els requisits es dicta una resolució (interlocutòria), per la qual requereix de pagament el demandat en el termini de 10 dies i decreta l'embargament preventiu de béns. El requeriment s'efectua per tal que pagui l'import del principal del títol i coetàniament posi a disposició del jutjat unes determinades quantitats en concepte d'interessos de mora, despeses i costes, sens perjudici de la seva liquidació ulterior. L'embargament preventiu es dicta per l'import que serveixi per a cobrir el principal del títol, els interessos de mora, les despeses i les costes, pel supòsit que no s'atengui el requeriment de pagament. Així doncs, es tracta d'un embargament condicionat a un fet incert en aquell moment, circumstància que suposa que la trava no es fa efectiva fins que s'ha superat el termini del requeriment i s'ha verificat la persistència de l'impagament.

Activitat

Indiqueu quines d'aquestes qüestions ha de procedir a controlar l'òrgan judicial per a l'admissió a tràmit de la demanda i quines no: a) el timbre de la lletra; b) el fet que s'hagi fet protesta o declaració equivalent en una acció de retorn; c) la prescripció de l'acció canviària; d) la indicació del lloc en el que la lletra s'ha lliurat; e) la data de l'emissió del xec; f) la validesa de la declaració canviària que afecta el demandat.

En Joan va assistir a un acte promocional, on va adquirir una rentadora per casa seva i va signar una lletra de canvi, en blanc, per pagar-la. La lletra de canvi va ser omplerta pel lliurador d'acord amb les condicions establertes en el contracte de compravenda. En arribar a casa, en Joan es va voler desdir del contracte, i així ho va comunicar a l'empresa que li va vendre la rentadora. Uns mesos després, l'empresa que li va vendre la rentadora va interposar una demanda de judici canviari contra en Joan.

Pot el jutge actuant revisar d'ofici el caràcter abús de la pràctica d'emetre una lletra de canvi en blanc en un contracte de consum i, consegüentment, no admetre a tràmit la demanda de judici canviari?

En cas que l'òrgan judicial denegui, també mitjançant una interlocutòria, l'admissió a tràmit de la demanda, el demandant la pot recórrer en reposició i, si escau, apel·lació, que s'han de tramitar com els recursos que s'interposen

contra les interlocutòries que, en un procés d'execució ordinari, deneguen el despatx d'execució. La característica principal és que se substancien únicament amb la intervenció del demandant, el creditor.

Precisió

L'òrgan judicial pot admetre a tràmit la demanda de judici canviari, però mostrar discrepància amb el demandant en les quanties que es reclamen o es fixen prudencialment en concepte d'interessos, despeses i costes, i finalment dictar una resolució en què la quantia global per la qual s'efectua el requeriment de pagament i l'embargament preventiu de béns és inferior a la que instava el particular. Davant una resolució d'aquest tipus, i, com que es tracta d'una interlocutòria no definitiva, el demandant pot interposar un recurs de reposició (art. 451.2 LECiv).

6.6. Posició del demandat. L'oposició canviària

Si un cop notificada la resolució, el demandat deixa transcorre el termini que se li concedeix i no es persona a les actuacions per a oposar-s'hi ni atén el requeriment que se li efectua, d'acord amb l'article 825 LECiv i sense necessitat que l'insti l'actor com passava en el monitori, l'òrgan judicial despatxarà l'execució de conformitat amb els tràmits previstos per a l'execució de resolucions judicials.

En cas contrari, el demandat té diverses possibilitats:

a) Pagar. El pagament s'hauria d'efectuar en el compte bancari judicial, però res no impedeix que es realitzi extrajudicialment i de manera directa a favor de l'actor, i que aquest ho comuniqui al jutjat. El pagament no allibera el demandat de les costes del procediment, fins i tot si aquest es realitza abans d'haver rebut el requeriment si no acredita que la mora no li era imputable (art. 822 LECiv en relació amb l'article 583.2 LECiv).

Jurisprudència

"[...] l'art. 395 LECiv condiona la imposició de les costes al demandat que ha assentit abans de la contestació a la demanda al fet que el tribunal aprecii l'existència de mala fe per la seva banda. En el paràgraf segon estableix que hi ha mala fe, en tot cas, "si abans de presentada la demanda s'ha formulat al demandat un requeriment fefaent i justificat de pagament o s'ha dirigit contra ell una demanda de conciliació". De la mateixa redacció i interpretació literal de l'article resulta clar que els dos supòsits indicats, com a fonamentadors de la condemna en costes, no són els únics que la poden justificar, ja que es poden apreciar altres situacions diferents però amb igual significat i conseqüències." (Sentència de l'Audiència Provincial de Santa Cruz de Tenerife de 3 de febrer de 2010) Així doncs, en la praxi, esdevé assenyat adjuntar a la demanda de judici canviari els elements de prova (requeriments extrajudicials de pagament, per exemple) per tal d'assegurar, si escau, la condemna en costes en cas de pagament.

b) Sol·licitar que s'alci l'embargament. Dins el termini dels cinc dies inicials des que va ser rebut el requeriment, el demandat té la possibilitat de sol·licitar l'alçament de l'embargament en el supòsit excepcional de negar el caràcter autèntic de la seva signatura o la manca de poder de representació, que és

com negar l'existència de la seva declaració canviària. Aquest tràmit s'articula com una espècie d'oposició a la mesura cautelar que comporta l'embargament preventiu que va ser adoptat *inaudita parte*.

Precisió

A falta d'una regulació expressa sobre la tramitació de la discussió sobre l'alçament de l'embargament, la solució més plausible seria aplicar per analogia les regles que contenen els articles relatius a les mesures cautelars. Així, la petició es faria per escrit (art. 739 i seg. LECiv), en el qual caldria oferir caució substitutòria, i l'òrgan judicial convocaria les parts a una vista (art. 734 i 741 LECiv), en què es discutiria la qüestió.

Exemple

Una de les facultats típiques que s'inclou en els poders que atorguen les societats mercantils a determinades persones és precisament fer declaracions canviàries. La falta d'aquestes facultats dels apoderats permetria a una societat mercantil demandada sol·licitar l'alçament de l'embargament, aportant com a prova documental, els referits poders insuficients per a obligar-la.

Activitat

El Sr. A, administrador únic de la societat A, SL, accepta amb la seva signatura una lletra de canvi en què consta com a lliurat a A, SL. L'emissió de la lletra respon a una operació mercantil (compravenda) realitzada entre V, SL (venedor-lliurador) i A, SL (comprador-lliurat). En la signatura del Sr. A no consta cap referència a A, SL, ni referència al poder, ni a la qualitat d'administrador mercantil ni antesignatura ni estampilla. Pot la societat V, SL exercir l'acció canviària contra el Sr. A, persona física? I si V, SL endossa la cambial, pot el tercer tenidor de la lletra exercir l'acció canviària contra el Sr. A, persona física?

c) **Presentar oposició.** En el mateix termini que té el demandat per a atendre el requeriment, hi ha la possibilitat de presentar oposició que revestirà la forma de demanda (art. 824 LECiv), i que, en aquest cas, no s'indica que hagi de ser succinta. La postulació per a aquest escrit serà exactament la mateixa que per a la demanda inicial de judici monitori.

Els motius d'oposició que es podran adduir són els que consten en l'article 67 de la Llei canviària. El fet que aquest article prevegi que es poden adduir totes les excepcions personals que es tinguin davant de l'actor i que en la majoria dels casos el títol no hagi endossat comporta, en la praxi, la transformació del judici canviari en un judici plenari (no sumari).

Exemple

El demandat pot adduir també les excepcions personals que tingui contra els tenidors previs del títol diferent del qui finalment interposa la demanda. El Sr. C va vendre unes mercaderies al Sr. D, i el pagament es va instrumentalitzar via una lletra de canvi que fou acceptada per D. El Sr. C va endossar la lletra de canvi al Sr. E. El Sr. E interposa la demanda de judici canviari contra D. El Sr. D pot al·legar com a motiu d'oposició la manca de provisió de fons imputable a C, o un dret de compensació d'un altre crèdit que tingui davant de C, si demostra, per exemple, que l'endossament entre C i E és un negoci jurídic simulat amb l'única finalitat de privar D de poder fer valdre les excepcions esmentades en un procediment canviari.

El debat sobre el caràcter plenari o sumari del judici canviari rep la seva màxima manifestació en el fet de si s'admet com a motiu d'oposició l'excepció d'incompliment contractual del negoci causal subjacent a l'emissió del títol valor. Hi ha certa unanimitat jurisprudencial a admetre com a motiu d'oposició l'incompliment contractual total i absolut imputable a l'actor (*exceptio non adimpleti contractus*). En canvi, es manté certa discrepància en la

doctrina de les audiències provincials sobre la possibilitat d'al·legar un compliment irregular, morós o parcial, com a motiu d'oposició (*exceptio non rite adimpleti contractus*). El cert és que l'article 67 de la Llei canviària no imposa cap limitació al tipus i l'abast de les excepcions personals que pot aduir el demandat. De vegades amb el mateix transfons substantiu que el que explica l'excepció d'incompliment contractual, altres excepcions personals que en la praxi es poden al·legar en una oposició canviària són la compensació o la pluspetició.

Jurisprudència

"[...] L'al·legació de fets pertanyents a la relació causal subjacent és admissible de forma completa i total quan se superposen en el litigi les condicions de creditor i obligat canviaris, d'una banda, i creditor i deutor extracanviaris, de l'altra, o, dit d'una altra manera, *inter partes* les excepcions extracanviàries són oposables sense cap limitació, fallint en aquests supòsits l'exorbitància del dret canviari, suprimint l'*inutilis circuitus* que resultaria de condemnar primer a pagament qui no ha de pagar, el qual, per tal de reemborsar-se davant de qui va cobrar indegudament, es veuria abocat a acudir a un segon procés per a obtenir-hi la declaració de la inutilitat de totes les actuacions en el primer, amb l'especificació que la cognició sense limitació d'excepcions queda delimitada a l'examen de si l'obligat canviari deu o no la quantitat que es reclama, sense que calgui estendre-la a qüestions alienes a l'eficàcia del títol canviari, per la qual cosa l'objecte del judici canviari queda limitat en aquest cas a examinar, si el valor del que s'ha deixat de fer o del que està mal fet, tenint en compte el que ja s'ha pagat, permet oposar-se al pagament total o parcial del crèdit aparentment existent i incorporat al títol canviari." (Sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona de 24 d'abril de 2012).

6.7. Tramitació de l'oposició. Judici verbal

L'oposició que es presenta es trasllada al creditor canviari per tal que presenti escrit d'impugnació en el termini de deu dies. En aquest escrit d'oposició i impugnació a l'oposició, les parts deutora i creditora podran sol·licitar la celebració d'una vista que es tramitarà d'acord amb les regles del judici verbal. En aquesta vista, s'inverteixen les posicions de les parts i consegüentment, el demandat canviari i la demanda d'oposició canviària que ha presentat ocuparan la posició d' *actor* i *demanda*. Per contra, l'actor canviari actuarà com a *demandat* en l'acte de la vista.

Precisió

El segon paràgraf de l'article 826 LECiv estableix que no es sol·licita la celebració de la vista (s'entén per cap de les parts) "o" si el tribunal no ho considera procedent, es resoldrà sense més tràmits l'oposició. Aquest article té un redactat diferent de l'article 438.4 LECiv, on s'indica que si cap de les parts sol·licita la celebració d'una vista "i" el tribunal no la considera procedent, es dictarà sentència sense més tràmits. La pregunta que se'ns planteja és: és possible que el jutge decideixi no celebrar vista en un judici canviari malgrat que les parts, o només una de les parts, l'hagin sol·licitada?

El judici s'ha de resoldre mitjançant una sentència que, en cas que s'estimi l'oposició, ha d'adoptar entre els seus pronunciaments el d'alçar l'embargament efectuat; per contra, si es desestima l'oposició, es manté

l'embargament preventiu fins que, si és del seu interès, s'insti l'execució provisional o definitiva com en qualsevol altra resolució judicial. Òbviament també es possible una estimació parcial de l'oposició.

Precisió

L'article 827.2 LECiv remet a l'article 744 LECiv per als casos d'estimació total, i cal considerar també parcial, de l'oposició. Així doncs, en aquests casos la resolució sobre el manteniment o no de l'embargament preventiu s'ha de tramitar segons el règim general de les mesures cautelars.

Un dels articles de més difícil interpretació és el 827.3 LECiv, en què es regulen els efectes de les sentències dictades en aquest procediment especial. D'aquest article es desprèn que la sentència té uns efectes de cosa jutjada limitats a les qüestions que es van poder al·legar i discutir en el procediment esmentat. La qüestió és si al judici canviari s'aplica el que disposa l'article 400.2 LECiv, que disposa l'efecte preclusiu, o dit d'una altra manera, de cosa jutjada, de totes les qüestions que una part va poder al·legar en un procediment, malgrat que finalment no ho fes. S'interpreta que si en el judici canviari només es van al·legar excepcions canviàries, sense fer referència en cap moment a la relació causant subjacent, res no impedeix a les parts l'exercici d'un ulterior procés declaratiu (ordinari o verbal); ara bé, si en el judici canviari es va realitzar una defensa fonamentada en excepcions causals, les excepcions causals no podrien fonamentar un judici ulterior.

Activitat

El Sr. C va vendre al Sr. D unes mercaderies i el pagament es va instrumentalitzar en tres pagarés a venciment 30, 90 i 180 dies. L'impagament del primer pagaré va motivar que immediatament C instés judici canviari per al seu cobrament, en què D va presentar oposició aduint un incompliment contractual de C, i en què finalment el dia 150 des del moment en el qual es va celebrar la compravenda es va emetre una sentència desestimatòria de l'oposició. Quins efectes té la sentència dictada sobre els pagarés a venciment a 90 i 180 dies des de la compravenda? Es pot instar directament un procés d'execució per al cobrament dels dos pagarés?

Exercicis d'autoavaluació

1. En la presentació d'una petició inicial de judici monitori...

- a) cal actuar sempre amb un advocat i un procurador.
- b) només cal actuar amb un advocat i un procurador si la quantia de la petició és superior a 2.000 euros.
- c) només cal actuar amb un advocat i un procurador si la quantia de la petició és superior a 6.000 euros.
- d) no cal actuar amb un advocat i un procurador.

2. Una demanda de judici verbal...

- a) sempre s'assimila a la del judici ordinari.
- b) pot ser succinta.
- c) no cal que identifiqui ni els fets ni la causa de demanar.
- d) no cal que tingui pètit.

3. La reconvenió en un judici verbal...

- a) la pot presentar l'actor fins a cinc dies abans de la celebració del judici.
- b) es formula de forma oral un cop contestada la demanda.
- c) es formula de forma escrita.
- d) no és possible.

4. En l'acte del judici verbal, la part actora pot...

- a) sol·licitar la celebració d'una nova vista per a la pràctica de les proves que resultin pertinents sobre la base de la contestació a la demanda que faci el demandat.
- b) sol·licitar la pràctica de diligències finals per a la pràctica de les proves que resultin pertinents sobre la base de la contestació a la demanda que faci el demandat.
- c) presentar recurs de revisió contra la inadmissió d'un mitjà de prova.
- d) presentar protesta contra la inadmissió d'un mitjà de prova.

5. En la demanda d'un procediment que per raó de la matèria s'han de tramitar sempre d'acord amb les regles del judici verbal...

- a) només cal consignar la quantia si aquesta és superior a 6.000 euros a l'efecte d'advertir de la possibilitat de recurs d'apel·lació.
- b) només cal consignar la quantia si aquesta és superior a 2.000 euros a l'efecte d'advertir de la necessitat de comparèixer per mitjà d'un procurador i ser dirigit per un advocat.
- c) no cal consignar mai la quantia.
- d) cal consignar sempre la quantia.

6. Una demanda de reclamació d'aliments...

- a) s'ha de tramitar d'acord amb les normes del judici verbal.
- b) només es tramita d'acord amb les normes del judici verbal si es tracta de la reclamació d'aliments per raó de parentiu.
- c) només es tramita d'acord amb les regles del judici verbal si es tracta de la reclamació d'aliments per fills menors d'edat.
- d) només es tramita d'acord amb les regles del judici verbal si es tracta de la reclamació d'aliments deguts per títol contractual.

7. En matèria d'arrendaments d'immobles, es tramita per les regles de judici ordinari...

- a) la reclamació de lloguers que superin els 6.000 euros.
- b) la reclamació de lloguers que superin els 6.000 euros si s'exerceixen de forma acumulada a una petició de desnonament.
- c) les peticions de desnonament de la finca que tinguin per causa incompliments contractuals diferents de l'impagament de lloguers o la finalització del termini contractual.
- d) les peticions de rescabaments per danys entre propietari i llogater que superin els 6.000 euros.

8. L'envenció d'una acció de desnonament per manca de pagament...

- a) només és possible una vegada.
- b) és possible diverses vegades, sempre que entre les dues envencions hagi transcorregut un període superior a un any.
- c) és possible diverses vegades si s'acredita l'existència de mora del creditor.
- d) és impossible diverses vegades.

9. Una sentència dictada en resolució d'un interdicte de paralització d'obra nova...

- a) té efectes de cosa jutjada material però no formal.
- b) té efectes de cosa jutjada formal però no material.
- c) té efectes de cosa jutjada formal i material.
- d) no té efectes de cosa jutjada ni material ni formal.

10. Un procés "europeu d'escassa quantia"...

- a) és incompatible amb un judici verbal.
- b) només és aplicable en litigis transfronterers en què el demandat té domicili en un estat de la UE diferent del de l'òrgan judicial que coneix de l'assumpte.
- c) només es pot utilitzar si es peticona una reclamació pecuniària inferior als 2.000 euros.
- d) no es pot utilitzar si la reclamació consisteix en el lliurament d'un llegat successori.

11. Una sentència dictada per un jutge francès en un procediment europeu d'escassa quantia...

- a) té efectes executius a Espanya.
- b) ha de ser sotmesa a un procediment de declaració d'executivitat segons el Reglament UE 1215/2012, perquè tingui efectes executius a Espanya.
- c) té efectes de cosa jutjada formal a Espanya, però no de cosa jutjada material.
- d) pot ser sotmesa a un recurs extraordinari de revisió a Espanya.

12. Les característiques que ha de tenir un deute per a poder-lo reclamar via procés monitori són que sigui...

- a) líquid, vençut, determinable i exigible.
- b) pecuniari, determinable, vençut i exigible.
- c) pecuniari, líquid, vençut i determinable.
- d) pecuniari, líquid, vençut i exigible.

13. En la petició inicial de procés monitori...

- a) s'han d'annexar els documents originals que acreditin el caràcter pecuniari i líquid del deute.
- b) s'han d'esmentar els documents que acreditin el caràcter pecuniari, líquid i vençut del deute.
- c) s'han d'annexar els documents que acreditin la realitat del deute.
- d) s'han d'esmentar els documents originals que acreditin la realitat del deute.

14. El deutor al qual es reclama el pagament d'un deute via judici monitori...

- a) es pot oposar totalment però no parcialment a pagar-lo.
- b) pot sol·licitar un període extraordinari de 20 dies per a pagar-lo.
- c) pot presentar reconvençió.
- d) pot comparèixer sense advocat ni procurador si el deute que es reclama és inferior a 2.000 euros.

15. Transcorregut el termini per a pagar o oposar-se en un judici monitori sense que el deutor hi hagi comparegut ni hagi pagat el deute...

- a) l'òrgan judicial, d'ofici, ha d'iniciar el procés executiu per al cobrament del deute.
- b) l'òrgan judicial, d'ofici i segons la quantia del deute, ha de requerir el creditor perquè presenti una demanda de judici ordinari o citi les parts a l'acte del judici verbal.
- c) l'òrgan judicial, d'ofici, ha de dictar una resolució per la qual declari finalitzat el procediment i que tindrà caràcter de títol executiu.
- d) l'òrgan judicial, a instància de part, ha de dictar una resolució per la qual declari finalitzat el procediment i que té caràcter de títol executiu.

16. La petició inicial d'un procediment monitori europeu...

- a) ha d'annexar els documents que acreditin la realitat del deute.
- b) s'ha de presentar sempre davant els tribunals del lloc de residència del deutor.
- c) obligatòriament s'ha de presentar en un formulari predeterminat a aquest efecte.
- d) no es pot presentar davant un jutge espanyol si el deutor resideix a l'estranger.

17. El deutor al qual es reclama el deute via un monitori europeu...

- a) es pot negar a rebre el requeriment de pagament si no està escrit en una llengua que conegui.
- b) es pot negar a rebre el requeriment de pagament si no està escrit en una llengua oficial del territori on resideix i ha estat citat.
- c) es pot negar a rebre el requeriment de pagament si no està escrit en la llengua que és oficial en l'estat de l'òrgan judicial que coneix de l'assumpte.
- d) no es pot negar mai a rebre el requeriment europeu de pagament.

18. Tota persona que estampa la seva signatura en una lletra de canvi pot ser demanda en un judici canviari.

- a) Sí.
- b) No.
- c) Sí, excepte qui lliura la lletra.
- d) Sí, excepte qui endossa la lletra abans del seu venciment.

19. El pagament realitzat per un demandat en un judici canviari...

- a) sempre evita la condemna en costes del deutor si es realitza abans de rebre el requeriment.
- b) sempre evita la condemna en costes del deutor si es realitza abans de l'admissió a tràmit de la demanda inicial.
- c) sempre evita la condemna en costes del deutor si es realitza abans de la presentació al jutjat de la demanda d'oposició.
- d) sempre evita la condemna en costes del deutor si s'efectua abans del requeriment i s'acredita l'existència de mora del creditor.

20. Un cop presentada oposició en un judici canviari...

- a) la seva tramitació ulterior es regeix per les regles del judici ordinari si la quantia és superior a 6.000 euros.
- b) la seva tramitació ulterior es regeix per les regles del judici verbal si la quantia és inferior a 6.000 euros.
- c) Totes les respostes anteriors són correctes.
- d) Cap de les respostes anteriors és correcta.

21. En un judici verbal...

- a) la citació judicial dels testimonis proposada per la demandada s'ha de sol·licitar amb una antelació de tres dies a la celebració de la vista.
- b) la citació judicial dels testimonis que proposa l'actora només es pot sol·licitar en l'escrit de demanda.
- c) Totes les respostes anteriors són correctes.
- d) Cap de les respostes anteriors és correcta.

22. En una acció de desnonament per manca de pagament del lloguer d'una finca urbana...

- a) l'actor pot informar en la seva demanda sobre si és possible que el demandat enervi l'acció.
- b) l'actor ha d'indicar en la seva demanda si condona els lloguers deguts.
- c) l'actor ha d'indicar en la seva demanda si reclama els lloguers que es vagin tramitant durant el procediment mentre el demandat no el desallotgi.
- d) Totes les respostes anteriors són correctes.

23. Una factura comercial...

- a) és un document insuficient per a annexar a una petició inicial de monitori.
- b) només és suficient si està signada pel deutor.
- c) només és suficient si s'acredita que l'IVA meritat s'ha pagat a la Hisenda pública.
- d) és un document suficient per a annexar a una petició inicial de monitori.

24. La competència territorial per a una demanda de procediment canviari que té per objecte una lletra de canvi recau en els jutjats...

- a) del lloc d'emissió de la lletra de canvi.
- b) del lloc on es troba el domicili de pagament de la lletra de canvi.
- c) del domicili del demandat o del lloc d'emissió de la lletra.
- d) del domicili del demandat.

25. El pagament de les quotes per despeses comunes d'una comunitat de propietaris es pot reclamar per mitjà...

- a) d'un procediment monitori.
- b) d'un procediment ordinari, si la quantia és superior a 6.000 euros.
- c) d'un procediment verbal, si la quantia és inferior a 6.000 euros.
- d) Totes les respostes anteriors són correctes.

Solucionari

Exercicis d'autoavaluació

1. d

2. b

3. c

4. d

5. d

6. a

7. d

8. c

9. b

10. c

11. a

12. c

13. c

14. d

15. c

16. c

17. b

18. a

19. d

20. d

21. d

22. d

23. d

24. d

25. d

